

Tilinpäätösanalyysi Lyreco Finland Oy

Ilkka Lampinen

Opinnäytetyö
Liiketalouden koulutusohjelma
2014

Koulutusohjelma

<p>Tekijä tai tekijät Ilkka Lampinen</p>	<p>Ryhmä tai aloitusvuosi 2010</p>
<p>Opinnäytetyön nimi Tilinpäätösanalyysi Lyreco Finland Oy</p>	<p>Sivu- ja liitesivumäärä 58 + 8</p>
<p>Ohjaaja tai ohjaajat Jorma Soppi</p>	
<p>Tässä opinnäytetyössä toteutetaan tilinpäätösanalyysi, jonka tavoitteena on selvittää kohdeyrityksen Lyreco Finland Oy:n taloudellista tilaa ajanjaksolla 2011-2013. Tilinpäätösanalyysin toteutukseen tarvittavat tilinpäätöstiedot on saatu kohdeyritykseltä. Taloudellista tilaa selvitetään yrityksen kannattavuutta, vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta kuvaavien tunnuslukujen avulla. Saatuja tunnuslukuja verrataan paperi- ja toimistotarvikkeiden tukkukaupan toimialan mediaanilukuihin. Tunnuslukuanalyysin tueksi suoritetaan teemahaastattelu. Teemahaastattelun tavoitteena on syventää kohdeyrityksen taloudellisen tilan ymmärrystä.</p> <p>Opinnäytetyössä toteutettava suoriteperusteinen tilinpäätösanalyysi on tehty Yritystutkimus ry:n ohjeiden mukaan. Teoriaosuus koostuu tilinpäätöstietojen oikaisuista ja tunnuslukuanalyysistä. Teorian tunnuslukuanalyysiosion alussa esitetään lyhyesti tilinpäätösanalyysin vaiheet ja menetelmät.</p> <p>Tämän opinnäytetyön toteutukseen on käytetty sekä määrällistä että laadullista tutkimusmenetelmää.</p> <p>Tarkastelujakson 2011-2013 aikana Lyreco Finland Oy:n tulos on ollut tappiollinen. Vuonna 2011 tapahtui yritysfuusio ja vuonna 2012 yrityksessä tehtiin suuri järjestelmäintegraatio. Kyseessä olivat isot muutokset, jotka vaikuttivat yrityksen toimintatapaan. Nämä muutokset näkyivät myös valituissa tunnusluvuissa. Tunnusluvut heikkenivät vuodesta 2011 vuoteen 2012. Kuitenkin näistä isoista muutoksista saatavat hyödyt alkoivat realisoitua vuonna 2013, joka näkyi myös tunnuslukujen, lukuun ottamatta pääoman tuottoa kuvaavia tunnuslukuja, pienenä paranemisena.</p>	
<p>Asiasanat Tilinpäätösanalyysi, kannattavuus, vakavaraisuus, maksuvalmius</p>	

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Opinnäytetyön tavoitteet rajauksineen	1
1.2	Lyreco Finland Oy	2
2	Tilinpäätöstietojen oikaisu	3
2.1	Tuloslaskelman oikaisu-toimenpiteet	3
2.2	Taseen oikaisu-toimenpiteet	11
3	Tunnuslukuanalyysi	18
3.1	Kannattavuuden tunnusluvut	20
3.1.1	Tuloksen rakennetta kuvaavat tunnusluvut	20
3.1.2	Pääoman tuottoa kuvaavat tunnusluvut	22
3.2	Vakavaraisuuden tunnusluvut	24
3.3	Maksuvalmiuden tunnusluvut	25
4	Tutkimuksen toteuttaminen ja tulosten esittely	27
4.1	Tutkimusmenetelmien valinta	27
4.2	Lyreco Finland Oy:n tilinpäätösanalyysin toteuttaminen	28
4.3	Lyreco Finland Oy:n tilinpäätöstietojen oikaisu	29
4.3.1	Tuloslaskelman oikaisu	29
4.3.2	Taseen oikaisu	30
4.4	Lyreco Finland Oy:n tunnuslukuanalyysi	33
4.4.1	Kannattavuus	33
4.4.2	Vakavaraisuus	41
4.4.3	Maksuvalmius	44
4.5	Haastattelu	47
5	Yhteenveto	50
5.1	Tutkimuksen pätevyys ja luotettavuus	52
5.2	Opinnäytetyöprosessin ja oman oppimisen arviointi	54
	Lähteet	56
	Liitteet	59
	Liite 1. Virallinen tuloslaskelma Lyreco Finland Oy	59
	Liite 2. Virallinen tase Lyreco Finland Oy	60
	Liite 3. Oikaistu tuloslaskelma Lyreco Finland Oy	62

Liite 4. Oikaistu tase Lyreco Finland Oy	63
Liite 5. Haastattelukysymykset.....	65

1 Johdanto

Tilinpäätösanalyysi antaa tärkeää tietoa yrityksen taloudellisesta tilanteesta. Tilinpäätösanalyysin pohjana on tilinpäätösinformaatio, jonka perusteella mitataan ja arvioidaan yrityksen kannattavuutta, rahoitusta ja taloudellisia toimintaedellytyksiä. Tilinpäätösanalyysi sijoittuu tunnuslukuanalyysin ja yritystutkimuksen välimaastoon. Näistä kolmesta analyysimuodosta yritystutkimus on syvällisin ja sen avulla pyritään selvittämään yrityksen taloudelliseen menestykseen vaikuttaneet syyt yrityksen liiketoiminnan tasolla. Yritystutkimuksen tekeminen on kuitenkin mahdollista yleensä vain luottolaitosten tai erityisten luottoluokitusyritysten yritystutkijoille. Tunnuslukuanalyysi on puolestaan analyysimuodoista yksinkertaisin ja se esittää yrityksen taloudellisen tilan ja siitä tehdään johtopäätöksiä tunnuslukujen perusteella. Tunnuslukuanalyysistä saatavaa informaatiota käytetäänkin usein tilinpäätösanalyysin ja yritystutkimuksen osana. (Niskanen & Niskanen 2003, 8-11.)

Tilinpäätösanalyysissä tarkastellaan yrityksen taloudellisen menestyksen osatekijöitä ja niiden kehitystä tunnuslukuanalyysiä kattavammin useiden erilaisten tunnuslukujen ja menetelmien avulla. Tilinpäätösanalyysissä arvioidaan lukuarvojen lisäksi niihin vaikuttaneita tekijöitä. Siinä selvitetään myös, ovatko tiettyjen tunnuslukujen saamat hyvät tai huonot arvot satunnaisia vai onko niissä kyse pidemmän aikavälin muutoksista. Tilinpäätösinformaation puutteellisuuden vuoksi ei kaikkia tunnuslukujen taustalla olevia tekijöitä ole aina mahdollista saada selville. Tilinpäätöksillä ja tilinpäätösinformaatiolla on monia käyttäjäryhmiä. Näitä käyttäjäryhmiä ovat omistajat, sijoittajat, analyytikot, yrityksen toimiva johto, työntekijät, rahoittajat, tavarantoimittajat, asiakkaat sekä erilaiset viranomaistahot. (Niskanen & Niskanen 2003, 10-13.)

1.1 Opinnäytetyön tavoitteet rajauksineen

Opinnäytetyön tavoitteena on analysoida kohdeyrityksen Lyreco Finland Oy:n taloudellista tilaa ajanjaksolla 2011-2013. Taloudellisen tilan selvittämiseksi toteutetaan tilinpäätösanalyysi. Vaikka kyseessä ei ole varsinainen toimeksianto, on kohdeyritykselle varmasti hyötyä toteutetusta tilinpäätösanalyysistä, koska tällaiseen syventävään analyysiin ei välttämättä ole arjessa aikaa keskittyä. Tavoitteena on myös selvittää kohdeyri-

tyksen taloudellisen tilanteen mahdollisia muutoksia ja kehityksiä ja niihin liittyviä tekijöitä.

Toteutettavan tilinpäätösanalyysin tärkeänä osana toimii tunnuslukuanalyysi, joten tavoitteena on valita ne kannattavuuden, vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden tunnusluvut, jotka parhaiten kuvaavat kohdeyrityksen taloudellista tilaa. Tunnuslukuanalyysin lisäksi kohdeyrityksen tunnuslukuja verrataan toimialan, paperi- ja toimistotarvikkeiden tukkukaupan, keskilukuihin. Tunnuslukuanalyysin tueksi haastatellaan yrityksen talousjohtaja Mikko Lambergia. Teemahaastattelun tavoitteena on pohtia tunnuslukuanalyysistä saatavien tulosten ohella, mahdollisia yrityksen taloudelliseen tilaan vaikuttavia tekijöitä sekä yrityksen taloudellisen tulevaisuuden arvioiminen. Tietoperustaan tarvittavaan teoriaan ja tilinpäätösanalyysin toteuttamiseen on saatavilla kirjallisuutta erittäin paljon. Aiheesta on myös tehty paljon aikaisempia tutkimuksia.

Opinnäytetyö toteutetaan osittain määrällisin tutkimusmenetelmin, koska tavoite on numeerisesti mitata tietyllä ajanjaksolla kohdeyrityksen taloudellista tilaa. Tutkimuksessa on myös laadullisen tutkimusmenetelmän piirteitä tunnuslukujen analysoinnin ja tulkintojen osalta.

1.2 Lyreco Finland Oy

Kohdeyritys on Lyreco Finland Oy. Lyreco Finland Oy on Holding Lyreco Internationale S.A.S:n omistama tytäryhtiö. Lyreco on Euroopan suurin ja maailman neljänneksi suurin toimistotarviketuotteiden toimittaja yrityksille ja yhteisöille. Lyrecon liikevaihto on kokonaisuudessaan noin 2,1mrd euroa ja yritys työllistää yli 10 000 ihmistä 27:ssä maassa. Näistä noin 150 työskentelee Suomessa eli kyseessä on keskisuuri yritys Suomen markkinoilla. Suomeen Lyreco on tullut yritysostojen kautta. Ensimmäinen yritysosto oli Brandex Oy:n osto 2006 ja toinen oli Officeday Finland Oy:n osto 2011. Kolmen vuoden analyysijaksolle osuu siis myös yritysfuusio. (Lamberg, M. 7.10.2014; Lyreco 2014.)

Lyrecon Finland Oy:n vahvuudet ovat laaja tuotevalikoima, hyvä asiakaspalvelu, monipuoliset tilauskanavat ja vahva logistinen osaaminen (toimitusvarmuus seuraavaksi ar-

kipäiväksi 99%). Lyreco Finland Oy on arvioitu työpaikkatarvikealan arvostetuimmaksi kumppaniksi Suomessa 7. kerran peräkkäin osaamisen, vastuullisen toiminnan ja palveluratkaisujen ansiosta. (Lamberg, M. 7.10.2014; Lyreco 2014.)

2 Tilinpäätöstietojen oikaisut

Tuloslaskelman ja taseen oikaisutoimenpiteiden keskeisenä tavoitteena on tilinpäätöstietojen tekeminen vertailukelpoisiksi. Yrityksen menestyksellisyyttä kuvaava tulos ja varallisuusasema selvitetään juuri vertailukelpoisten tilinpäätöstietojen perusteella. Tämän vuoksi on erittäin tärkeää, että eri vuosille ja eri yrityksille suoritetaan samat oikaisutoimenpiteet. Analysoijan tulee tuntea periaatteet, mahdollisuudet ja tavoitteet, joita yrityksellä on käytettävissään tulosta suunniteltaessa. Eri tavoitetulokset, kuten kirjanpidollinen, verotuksellinen ja operatiivinen tulos, ovat yrityksen tulossuunnittelun kohteena. Kun laaditaan kirjanpidollista tulosta, tulee kirjanpitolainsäädännön säädökset ottaa huomioon. Vastaavasti elinkeinoverolaki tulee ottaa huomioon kun on kyse verotuksellisesta tuloksesta. Yrityksen omaan käyttöön laaditaan operatiivinen tulos, joka kuvaa yrityksen todellista tulosta ja rahoituksellista asemaa. (Kallunki & Kytönen 2007, 42-43.)

Kirjanpitolaki sallii tilinpäätöksen tekijälle joitakin mahdollisuuksia suunnitella näytettyä tulosta halutun suuruiseksi. Tämä mahdollistaa poikkeamaan periaatteesta, että tuloista ja menoista vain tilikaudelle kuuluva osuus kirjataan tuotoksi ja kuluksi. Yrityksen ulkopuolisen analysoijan oikaistaessa kyseiset harkinnanvaraisuudet ja selvittäessä yrityksen todellista tulosta ja rahoituksellista asemaa on käytössä lähinnä tuloslaskelma, tase ja tilinpäätöksen liitetiedot. (Kallunki & Kytönen 2007, 43-44.)

2.1 Tuloslaskelman oikaisutoimenpiteet

Kirjanpitolaisissa on tuloslaskelman laatimiseen kaksi vaihtoehtoa: kululajikohtainen tai toimintakohtainen. Kululajikohtaisessa tuloslaskelmassa, joka on selvästi yleisempi, vähennetään tilikauden kulut tuotoista säädettyssä kululajien (esim. raaka-aineet, palkat, poistot ja korot) mukaisessa järjestyksessä. Vastaavasti toimintakohtaisessa tuloslaskelmassa noudatetaan vähennysjärjestystä, joka perustuu toimintakohtaiseen ryhmitte-

lyyn. Ensin tuotoista vähennetään hankinnan ja valmistuksen kulut, seuraavaksi myynnin ja markkinoinnin kulut ja viimeiseksi liiketoiminnan muut kulut. (Niskanen & Niskanen 2003, 28.)

Tuloslaskelman tarkoituksena on kertoa yrityksen tuotot, jotka on kauden aikana liiketoiminnasta ansaittu, ja ne kulut, jotka on näiden tuottojen ansaitsemiseksi käytetty. Tuottojen ja kulujen erotuksesta syntyy tilikauden tulos. Kaikki kaudelle kuuluvat tuotot ja kulut kirjataan tuloslaskelmaan, olivat ne sitten luonteeltaan säännöllisiä, vain harvoin toistuvia tai peräti ainutkertaisia. (Salmi & Rekola-Nieminen 2005, 94.)

Koska tilinpäätösanalyysin päätarkoitus on selvittää säännöllisen ja jatkuvan liiketoiminnan tulos, tulee virallista tilinpäätöstä oikaista. Tuloslaskelman oikaisulla, josta käytetään myös termiä standardointi, tarkoitetaan säännölliseen liiketoimintaan kuulumattomien erien poistamista eli eliminointia. Vastaavasti erät, jotka kuuluvat kaudelle, mutta ei ole kirjattu tuloslaskelmaan, tulee lisätä, jos ne tarkastelijan mielestä kuuluvat kyseiselle kaudelle. Sekä tuloslaskelmaa ja tasetta oikaistaessa tilinpäätöksen liitetiedot ovat tärkeitä. (Salmi & Rekola-Nieminen 2005, 94-95.) Mahdollisimman oikean ja vertailukelpoisen kuvan antaminen yrityksen liiketoiminnan volyymin ja kannattavuudesta on tuloslaskelman oikaisujen tavoitteena (Yritystutkimus 2011, 17).

Liikevaihto

Virallisen ja oikaistun tuloslaskelman liikevaihto rakentuu yrityksen varsinaiseen toimintaan kuuluvista myyntituotoista, joista on vähennetty myönnetyt alennukset sekä arvonalisävero ja muut välittömästi myyntiin liittyvät verot (Niskanen & Niskanen 2003, 62). Oikaistun tuloslaskelman liikevaihto kertoo yrityksen myynnin oikaisuerien jälkeisen myyntituoton. Jos myyntisaamisiin liittyy epävarmoja eriä, tulee liikevaihtoa oikaista. (Kallunki & Kytönen 2007, 44.)

Liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminnan muut tuotot määritellään kirjanpitolaissa laajasti. Yrityksen toimintaan liittyvät tuotot, jotka ovat luonteeltaan lähellä liikevaihtoa, kirjataan virallisessa tuloslaskelmassa liiketoiminnan muihin tuottoihin. Kyseisiä tuottoja ovat esimerkiksi vuokratuotot, saadut provisiot sekä muilta yrityksiltä perityt hallinto- ja tietojenkäsittelykorva-

ukset, jos yrityksen varsinainen toimiala ei ole vuokraustoiminta tai kyseisten palvelujen tuottaminen. (Yritystutkimus 2011, 18.) Jos virallisen tuloslaskelman liiketoiminnan muissa tuotoissa on käyttöomaisuuden myyntivoittoja, jotka ovat syntyneet kokonaisuudesta toimialasta luopumisen yhteydessä, tulee ne oikaistussa tuloslaskelmassa kirjata satunnaisiin tuottoihin. Oikaisutarpeita syntyy myös silloin, jos virallisessa tuloslaskelmassa on kirjattu liiketoiminnan muihin tuottoihin kertaluonteisia eräitä, jotka vaikeuttavat vuosittaista kannattavuusvertailua. (Niskanen & Niskanen 2003, 63.)

Tietyt yrityksen varsinaiseen toimintaan saamat avustukset kuten tutkimus-, tuotekehitys- ja käynnistysavustukset sekä työllistämis- ja EU-tuotantotuet kuuluvat virallisessa tuloslaskelmassa liiketoiminnan muihin tuottoihin. Kyseisiä avustuksia ei kuitenkaan oikaista, vaan ne käsitellään juuri liiketoiminnan muina tuotteina. (Yritystutkimus 2011, 18.)

Liiketoiminnan muiden tuottojen säännöllisyys tuottaa usein tulkinta vaikeuksia. Jos tuotot toistuvat ainakin jonkin verran säännöllisesti, esimerkiksi vuokratuotot, tuet, avustukset, voidaan ne silloin pitää mukana oikaistussa tuloslaskelmassa. Vastaavasti tuottojen ollessa selvästi kertaluonteisia kuten merkittävät pysyvien vastaavien myyntivoitot, on ne eliminoidava. On erittäin tärkeä muistaa, että jos veronalaisia tuottoja tai kuluja eliminoidaan, tulee kauden veroja myös oikaista niin, että verot vastaavat säännöllisen liiketoiminnan tulosta. (Salmi & Rekola-Nieminen 2005, 95.)

Aine- ja tarvikekäyttö

Kun halutaan laskea yrityksen aine- ja tarvikekäyttö, tulee virallisen tuloslaskelman aine- ja tavaraostoista vähentää näiden varastojen lisäys tai vastaavasti lisätä ostoihin kyseisten varastojen vähennys. Liikevaihtoa vastaavaa ainekäyttöä ei ole mahdollista laskea valmistustoimintaa harjoittavilla yrityksillä, koska tuloslaskelmassa ei esitetä jakoa muuttuviin ja kiinteisiin kuluihin. Puolestaan kaupan alan yritysten ainekäyttöön sisältyy tavaraostot ja kaikki varastojen muutokset, ja se kertoo suoraan myytyjen tuotteiden hankintakustannukset. (Yritystutkimus 2011, 19.)

Ulkopuoliset palvelut

Ulkopuolisilla palveluilla tarkoitetaan työsuorituksista maksettuja korvauksia, jotka liittyvät välittömästi tuotantoon tai myyntiin. Alihankkijoiden, suunnittelu- ja konsultti-toimistojen sekä huoltoyhtiöiden suorittamat palvelut ja työvoiman vuokrauskulut ovat esimerkkejä ulkopuolisista palveluista maksetuista korvauksista. Hallintoon liittyvistä palveluista maksetut korvaukset eivät kuulu kyseiseen ryhmään. (Yritystutkimus 2011, 19.) Jos yritys on kirjannut saatuja avustuksia ulkopuolelta ostettujen palvelujen kulujen vähennykseksi, on ne siirrettävä satunnaisiin tuottoihin (Kallunki & Kytönen 2007, 45).

Henkilöstökulut

Henkilöstökuluihin kuuluvat ennakonpidätyksen alaiset palkat ja niihin verrattavat kulut. Myös muut henkilöstökulut kuten sosiaaliturvamaksut, vakuutusmaksut sekä eläkekulut sisältyvät henkilöstökuluihin. Vapaaehtoiset henkilöstökulut kirjataan puolestaan liiketoiminnan muihin kuluihin. (Niskanen & Niskanen 2003, 64.)

Laskennallinen palkkakorjaus

Laskennallinen palkkakorjaus on oikaistun tuloslaskelman erä, jonka tarkoituksena on henkilöstökulujen osalta saattaa erilaisten yhtiömuotojen tilinpäätökset keskenään vertailukelpoisiksi. Omistajan työpanoksen ollessa yhtiössä ilmeinen, eikä työpanosta vastaavaa palkkaa ole kirjattu tuloslaskelmaan kuluksi, suositellaan palkkakorjaus tehtäväksi. (Niskanen & Niskanen 2003, 64.) Oikaisu koskee pääasiassa henkilöyhtiöitä ja yksityisiä elinkeinonharjoittajia, mutta myös osakeyhtiöissä tulee palkkakorjaus tehdä, jos omistajien palkkakulut eivät sisälly tuloslaskelman kuluihin (Yritystutkimus 2011, 20).

Yritystutkimus ry suosittelee palkkakorjauksen määrän porrastettavaksi yrityksen liikevaihdon mukaan. Jos tilikauden (12 kk) liikevaihto on 70 000 – 400 000 euroa, tulisi palkkakorjauksen olla 20 000 euroa henkilöä kohden. Vastaavasti yrityksen liikevaihdon ylittäessä 400 000 euroa, olisi palkkakorjaus 30 000 euroa henkilöä kohden. Näistä summista on mahdollista tehdä pienempiä korjauksia (esim. 50% kyseisistä määristä) henkilöä kohden, jos omistajiin kuuluu useita henkilöitä samasta taloudesta. Tilikauden pituus on aina huomioitava, kun määritellään palkkakorjauksen suuruutta. Palkkakorjausten vaikutuksista analyysiä tehdessä on huomioitava, että se on laskennallinen erä, jolla on kannattavuutta rasittava vaikutus, mutta sillä ei ole vaikutusta yrityksen vakavaraisuuteen eikä kassavirtaan. (Yritystutkimus 2011, 20.)

Liiketoiminnan muut kulut

Liiketoiminnan muut kulut -erä sisältää virallisessa tuloslaskelmassa erilaisia varsinaisen liiketoiminnan kuluja, joita ei ole erikseen mainittu. Kyseisiä kuluja ovat esimerkiksi vuokrat, leasingmaksut, mainos- ja markkinointikulut, hallintopalvelujen kulut sekä tietoliikenne- ja pankkipalvelumaksut. Myös maksetut myyntiprovisiot, tekijäpalkkiot, syntyneet luottotappiot ja käyttöomaisuuden myyntitappiot sisältyvät liiketoiminnan muihin kuluihin. (Niskanen & Niskanen 2003, 64; Yritystutkimus 2011, 21.)

Jos käyttöomaisuuden myyntitappiot syntyvät kokonaisesta toimialasta luopumisen yhteydessä, tulee erä kirjata oikaistussa tuloslaskelmassa satunnaisiin kuluihin (Niskanen & Niskanen 2003, 64). Satunnaisiin kuluihin siirretään myös virallisen tuloslaskelman liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyvät erät, jotka ovat liiketoimintaan kuulumattomia, tuloksen kannalta olennaisia, kertaluonteisia eriä, jotka hankaloittavat vuosittaista kannattavuusvertailua. Oikaisu tehdään ainoastaan silloin, kun näitä kuluja vastaavat liiketoiminnan muut tuotot siirretään satunnaisiin tuottoihin. (Yritystutkimus 2011, 21.)

Valmisteveraston muutos

Valmisteveraston muutos saadaan laskettua lisäämällä valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutokseen valmistus omaan käyttöön. Valmistus omaan käyttöön – erään kuuluu yrityksen omana tuotantona tekemiä hyödykkeitä, jotka ovat myynnin sijasta kirjattu pysyviksi vastaaviksi. (Niskanen & Niskanen 2003, 65; Yritystutkimus 2011, 21.)

Suunnitelman mukaiset poistot

Tuloslaskelmassa esitetään poistosuunnitelman mukaiset tilikauden poistot, jotka perustuvat pysyvien vastaavien hankintamenoon ja näiden taloudelliseen käyttöikään. Poistoja on oikaistava, jos tehdyt poistot eivät ole suhteessa pysyvien vastaavien määrään ja laatuun tai jos poistoajat ovat selkeästi Kirjanpitolautakunnan (KILA) suosituksia pidemmät. Tällöin suunnitelman mukaisina poistoina käytetään Elinkeinoverolain (EVL) maksimipoistoja. Oikaistun tuloslaskelman erässä muut tuloksen oikaisut esitetään EVL:n poistojen ja yrityksen tekemien poistojen ero. Suunnitelman mukaiset pois-

tot lasketaan kuukausitarkkuudella omaisuuden käyttöajalta, joten poikkeamat tilikauden pituudessa eivät puolestaan aiheuta oikaisutarvetta. (Yritystutkimus 2011, 22.)

Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä ja vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset

Tilinpäätösinformaation selkeyden vuoksi poistot jaetaan kahteen erään (Yritystutkimus 2011, 23.):

- suunnitelmanmukaiset poistot, jotka tehdään ajan kulumisen perusteella
- arvonalentumiset, jotka tehdään todennäköisen luovutushinnan pysyvän alenemisen vuoksi

Poisto-käsitettä käytetään ainoastaan pysyvien vastaavien yhteydessä. Tämän vuoksi tuloslaskelmassa on erillinen nimike, vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset, joka on vaihtuvien vastaavien erien tavanomaista suurempia arvonalentumisia varten. Kyseinen erä on yksi osa varastojen muutosta ja se sisältää merkittävät, poikkeuksellisista syistä johtuvat vaihto-omaisuuden arvonalentumiset. (Yritystutkimus 2011, 23.)

Varsinaiseen toimintaan liittyvät arvonalentumiset sisällytetään varaston muutokseen ja tavanomaisista asiakasriskeistä johtuvat luottotappiot puolestaan liiketoiminnan muihin kuluihin (Yritystutkimus 2011, 23).

Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista

Virallisen tuloslaskelman erät tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä, tuotot osuuksista omistusyhteisy yrityksissä ja tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista muodostavat oikaistun tuloslaskelman erän tuotot osuuksista ja muista sijoituksista. Osuuksien tuotoilla tarkoitetaan osinkoja ja muita vastaavia sijoittajien tuotto-osuuksia. Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista erään kuuluu myös vaihtovelkakirjalainoista saatavat korot. Erää oikaistaan, jos siihen on kirjattu virallisessa tuloslaskelmassa kurssivoittoja tai yhtiöveron hyvitystä. Kurssivoitot siirretään kurssieroihin. Yhtiöveron hyvitys puolestaan poistetaan kokonaan ja sitä vastaava oikaisu tehdään välittömiin veroihin. (Niskanen & Niskanen 2003, 66.)

Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista sisältää tuottoja, jotka syntyvät muista oman pääoman ehtoista sijoituksista ja kirjanpitovelvollisen antamista lainoista, jotka ovat luonteeltaan pysyviä. Luonteeltaan pysyvistä vieraan pääoman ehtoista sijoituksista johtuvat kurssivoitot kuuluvat myös tähän erään ja ne tulee siirtää oikaistussa tuloslaskelmassa kurssieroihin. (Yritystutkimus 2011, 23-24.)

Muut korko- ja rahoitustuotot

Muut korko- ja rahoitustuotot erään kuuluvat tuotot vaihtuvien vastaavien saamisista ja rahoitusarvopapereista sekä näistä johtuvat kurssierot. Tuotot saman konsernin yrityksiltä sekä muilta saadut tuotot erotellaan toisistaan virallisessa tuloslaskelmassa. Rahoitusinstrumenttien arvostuksesta syntyneitä käyvän arvon muutoksia voi sisältyä muut korko- ja rahoitustuotot erään. Mahdolliset kurssivoitot siirretään kurssieroihin. Rahoitustuottoihin sisältyvät käyvän arvon muutokset siirretään puolestaan kokonaistuloksen alapuolelle. (Yritystutkimus 2011, 24.)

Korkokulut ja muut rahoituskulut

Tähän erään kuuluvat luotonantajille maksetut korkokulut. Erä voi myös sisältää kurssitappioita. Mahdolliset kurssitappiot siirretään kurssieroihin. Rahoitusinstrumenttien käyvän arvon alentumisia voi sisältyä myös tähän erään. Tällöin rahoituskuluihin sisältyvät käyvän arvon muutokset siirretään kokonaistuloksen alapuolelle tuloksen järjestyseriin. (Yritystutkimus 2011, 24.)

Kurssierot

Kurssieroja ei esitetä virallisessa tuloslaskelmassa erillisinä erinä. Jos kuitenkin kurssierot ovat merkittäviä, tulisi ne esittää oikaistussa tuloslaskelmassa erillisenä eränä. Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista ja muut korko- ja rahoitustuotot erät voivat sisältää kurssivoittoja ja vastaavasti korkokulut ja muut rahoituskulut saattavat sisältää kurssitappioita. Kaikki kurssierot, jotka sisältyvät yllämainittuihin eriin siirretään kurssieroihin. (Niskanen & Niskanen 2003, 68; Yritystutkimus 2011, 25.)

Sijoitusten ja rahoitusarvopapereiden arvonalentumiset

Kyseessä olevaan erään kuuluvat pysyvien ja vaihtuvien vastaavien sijoitusten ja lainasaamisten arvonalentumiset (Yritystutkimus 2011, 25).

Välittömät verot

Tähän erään sisältyvät virallisen tuloslaskelman erät tuloverot ja muut välittömät verot. Yrityksen nettotulokseen vaikuttavina veroina huomioidaan ainoastaan tilikauden tuloksesta aiheutuneet verot. Jos kuitenkin virallisen tuloslaskelman veroihin sisältyy aikaisemmilta tilikausilta maksettuja lisäveroja tai veronpalautuksia, tulee ne siirtää satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin. Satunnaisiin kuluihin ja tuottoihin tulee siirtää myös välittömiin veroihin sisältyvät satunnaisista tuotoista ja kuluista aiheutuneet verot. Samoin menetellään, jos liiketoiminnan muita tuottoja ja kuluja on siirretty satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin. Virallisessa tuloslaskelmassa erään kuuluvat laskennallisten verosaamisten ja –velkojen muutokset, jotka tulee oikaistussa tuloslaskelmassa siirtää kohtaan muut tuloksen oikaisut. (Niskanen & Niskanen 2003, 68; Yritystutkimus 2011, 25.)

Satunnaiset tuotot ja kulut

Nämä erät syntyvät silloin, kun on kyse jostain muusta kuin yrityksen varsinaisesta toiminnasta ja tuotot ja kulut ovat luonteeltaan kertaluonteisia sekä suuruudeltaan olennaisia. Kokonaisen toimialan myynnistä syntyvät voitot tai tappiot ovat esimerkkejä satunnaisiin eriin kirjattavista tapahtumista. Jos kuitenkin satunnaisiin kuluihin on kirjattu varsinaiseen liiketoimintaan kuuluvia kuluja, siirretään ne takaisin liiketoiminnan kuluihin. (Niskanen & Niskanen 2003, 69; Yritystutkimus 2011, 26.)

Oikaistun tuloslaskelman välitulokset

Myynti- tai käyttökate ei enää nykyisen kirjanpitolain perusteella esitetä virallisessa tuloslaskelmassa, kuitenkin Yritysneuvottelukunnan oikaistun tuloslaskelman kaavassa käyttökate on säilytetty. Oikaistun tuloslaskelman välitulokset eroavat virallisen tuloslaskelman vastaavista. Oikaistussa tuloslaskelmassa käyttökateen lisäksi välituloksia ovat liike-tulos, nettotulos ja kokonaistulos. (Niskanen & Niskanen 2003, 61.) Käyttökate kertoo tuloksesta lyhytvaikutteisten kulujen jälkeen ja ennen pitkävaikutteisia kuluja (suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset). Kun liiketoiminnan tuotoista vähennetään lyhytvaikutteiset kulut (ostot, ulkopuoliset palvelut, henkilöstökulut, muut liiketoiminnan kulut), saadaan käyttökate. Liike-tulos saadaan, kun käyttökateesta vä-

hennetään pitkävaikutteiset kulut eli poistot ja arvonalentumiset. Liiketulos kertoo ovatko yrityksen tuotot riittäneet sen liiketoiminnan ylläpitoon. Nettotulos puolestaan saadaan, kun liiketuloksesta vähennetään rahoituserät ja verot. Nettotulos tarkoittaa analyysoijan käsitystä säännöllisen ja jatkuvan liiketoiminnan tuloksesta. (Salmi & Rekola-Nieminen 2005, 98-100.) Nettotuloksen jälkeen huomioidaan satunnaiset tuotot ja satunnaiset kulut, näiden jälkeistä tulosta kutsutaan kokonaistulokseksi.

2.2 Taseen oikaisutoimenpiteet

Yrityksen omaisuus näkyy taseen vastaavaa puolella ja se miten yritystoiminta on rahoitettu, näkyy taseen vastattavaa puolella. Kirjanpitolain mukaan taseen vastaavien erät jaetaan pysyviin ja vaihtuviin käyttötarkoituksensa perusteella. Monen eri tilikauden aikana jatkuvasti tuloa tuottavat erät kuuluvat pysyviin vastaaviin. Vastaavasti vaihtuviin vastaaviin kuuluvat erät kerryttävät tuloja lyhyellä aikavälillä. Taseen vastattavaa puoli koostuu omasta pääomasta sekä vieraasta pääomasta. Omaan pääomaan sisältyy osakepääoma, erilaiset rahastot ja kertyneet voittovarot. Vieraspääoma puolestaan sisältää pitkä- ja lyhytaikaiset velat. Tilinpäätöstä koskeva lainsäädäntö mahdollistaa yrityksille liikkumavaraa sen suhteen, ilmoitetaanko jokin asia taseessa vai taseen liitetiedoissa. Ratkaisun tulisi perustua tilinpäätösinformaation selvyyteen. (Niskanen & Niskanen 2003, 38-50).

Oikaistun taseen tarkoituksena on antaa oikea ja vertailukelpoinen kuva yrityksen taloudellisesta tilasta tilinpäätöshetkellä (Yritystutkimus 2011, 31). Taseen oikaisun tarkoituksena onkin poistaa taseesta kaikki sellainen varallisuus, johon ei sisälly tulo-odotuksia. Yritys voi olla myös taseen osoittamaa vauraampi. Taseeseen merkittävä omaisuus kirjataan hankintamenoon mahdollisilla poistoilla vähennettynä. Taseen tarkoitus ei ole ilmoittaa käyviä arvoja. Esimerkiksi kiinteistöomaisuudessa voi olla ”piilovarallisuutta”. (Salmi & Rekola-Nieminen 2005, 102.) Tilinpäätösanalyysin kannalta olisi hyvä, että omaisuus vastaisi mahdollisimman hyvin sen todellista arvoa. (Kallunki & Kytönen 2007, 47.)

Aineettomat hyödykkeet

Ainoastaan menot, joista voidaan todennäköisesti odottaa kertyvän tulevaisuudessa niitä vastaava tuotto, voidaan aktivoida aineettomiin hyödykkeisiin. Mikäli aineettomaan omaisuuteen kuuluu vastikkeellisesti hankittuja oikeuksia ja varoja, tulee niiden hankintamenot aktivoida. Koska perustamis- ja tutkimusmenoja ei ole mahdollista aktivoida, tulee ne kirjata vuosikuluiksi. Jos on puolestaan aikaisemmin aktivoituja perustamis- ja tutkimusmenoja, jotka ovat vielä poistamatta, tulee ne poistaa alkuperäisen suunnitelman mukaan. Jos todetaan aineettomien hyödykkeiden aktivoinnit aiheettomiksi, on ne poistettava taseen varoista sekä vastaavalla määrällä tulee pienentää taseen omaa pääomaa. (Yritystutkimus 2011, 31.)

Kehittämismenot voidaan aktivoida vain silloin, jos ne täyttävät kaikki Työ- ja elinkeinoministeriön ehdot. Mikäli kehittämismenot ovat osoittautuneet tuottamattomiksi, poistetaan ne kokonaan taseen vastaavista sekä omasta pääomasta. (Yritystutkimus 2011, 31-32.)

Liikearvoa voi syntyä yrityskaupan tai fuusion yhteydessä. Liikearvo kirjataan kuluksi vaikutusaikanaan. Tällöin poistoaikana käytetään KILAn suosituksen mukaisesti enintään viittä vuotta. Mikäli liikearvo on osoittautunut arvottomaksi, tulee se poistaa keralla taseen vastaavista ja omasta pääomasta. (Niskanen & Niskanen 2003, 72; Yritystutkimus 2011, 32.)

Virallisen taseen erät aineettomat oikeudet, muut pitkävaikutteiset menot sekä aineettomiin hyödykkeisiin kohdistuvat ennakkomaksut muodostavat oikaistun taseen erän **muut aineettomat hyödykkeet**. Erä voi sisältää aktivointikelvottomia kehittämismenoja, jotka tulee tällöin poistaa taseen vastaavista sekä omasta pääomasta. (Niskanen & Niskanen 2003, 72.)

Aineelliset hyödykkeet

Virallisen taseen aineellisiin hyödykkeisiin lukeutuvat esimerkiksi **maa- ja vesialueet, rakennukset ja rakennelmat sekä koneet ja kalusto**. Rakennuksiin kuuluvat esimerkiksi tehdas-, myymälä-, toimisto- ja asuinrakennukset sekä rakennelmat. Koneisiin ja kalustoon kuuluvat esimerkiksi tuotannolliseen toimintaan liittyviä koneita ja laitteita, myymäläkalustoa, huonekaluja tai ajoneuvoja. (Niskanen & Niskanen 2003, 72.) Aineel-

listen hyödykkeiden tasearvoihin ei yleensä tehdä oikaisuja. Mikäli kyseessä on kuitenkin oleellinen yli- tai aliarvo, on oikaisu syytä tehdä. (Salmi & Rekola-Nieminen 2005, 102.) Virallisen taseen erät muut aineelliset hyödykkeet, aineellisten hyödykkeiden ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat muodostavat oikaistun taseen erän **muut aineelliset hyödykkeet**. Kyseinen erä ei vaadi erityisiä oikaisutoimenpiteitä. (Niskanen & Niskanen 2003, 73.)

Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset

Oikaistun taseen erä **sisäiset osakkeet ja osuudet** koostuu virallisen taseen eristä osuudet saman konsernin yrityksissä ja osuudet omistusyhteisyhteisöissä. Tätä erää on syytä oikaista, jos omistetun yrityksen oma pääoma on menetetty eikä osakkeilla ole käytettävissä olevien tietojen perusteella arvoa. Oikaisutoimenpiteenä poistetaan osakkeiden tasearvo omasta pääomasta sekä osakkeista. (Yritystutkimus 2011, 35.)

Muut osakkeet ja osuudet erä kuuluu sekä viralliseen että oikaistuun taseeseen. Erään sisältyy osakeyhtiöiden osakkeita, osuuskuntien osuustodistuksia, avoimien yhtiöiden ja kommandiittiyhtiöiden osuuksia sekä erilaisia siirtokelpoisia liittymismaksuja. Kyseiseen erään ei sisälly oikaisutarpeita. (Niskanen & Niskanen 2003, 73.)

Oikaistun taseen erä **sisäiset saamiset** koostuu virallisen taseen eristä saamiset saman konsernin yrityksiltä ja saamiset omistusyhteisyhteisöiltä. Tämä erä sisältää pitkäaikaisia saamisia henkilöomistajilta, samaan omistuskokonaisuuteen kuuluvilta konserniyhtiöiltä sekä muilta lähipiiriyhtiöiltä. Pitkäaikaisia saamisia ovat esimerkiksi myynti-, laina- ja siirtosaamiset sekä sellaiset lyhytaikaiset saamiset, jotka eivät ole likvidejä. (Yritystutkimus 2011, 35.)

Sisäisin saamisin liittyy oikaisutarpeita esimerkiksi silloin, jos osakeyhtiöllä on vakuudettomia lainasaamisia henkilöomistajiltaan tai lainasaaminen ei pienene tai se kasvaa tai siihen sisältyy epävarmuutta omistajan tai yrityksen oman huonon taloudellisen tilanteen vuoksi. Myös silloin on syytä oikaisuihin, jos velallisyhteisön oma pääoma on menetetty ja takaisinmaksu on epävarmaa tai jos lainasaamisen takaisinmaksu on epätodennäköistä. Tällöin oikaisu tehdään vähentämällä sisäiset lainasaamiset saamisista ja omasta pääomasta. (Yritystutkimus 2011, 35-36.)

Oikaistun taseen erään **muut saamiset ja sijoitukset** on yhdistetty virallisen taseen sijoituksiin ja pitkäaikaisiin saamisiin kuuluvat erät muut saamiset, myyntisaamiset, lainasaamiset ja siirtosaamiset (Yritystutkimus 2011, 36).

Koneiden ja laitteiden pitkäaikaista vuokrausta hoidetaan usein leasingrahoituksella. Leasingvastuita, jotka selviävät tilinpäätöksen liitetiedoista, ovat tilinpäätöshetkellä jäljellä olevat leasingmaksut. Oikaisu-toimenpiteenä on leasingmaksujen jäljellä olevien määrien lisääminen taseen vastaavaa puolelle (**Leasingomaisuus**) ja vastattavaa puolelle (Leasingvastuut). (Yritystutkimus 2011, 36.)

Vaihto-omaisuus

Aineita ja tarvikkeita ovat tuotteiden valmistukseen käytettävät raaka-aineet sekä muut välittömästi valmistukseen käytettävät tarvikkeet. **Keskeneräiset tuotteet** ovat puolestaan vielä tilinpäätöshetkellä valmisteilla olevia tuotteita. Kun taas **valmiilla tuotteilla** tarkoitetaan yrityksen itse valmistamia tuotteita, jotka ovat myytäväksi tarkoitettu. (Niskanen & Niskanen 2003, 75.) Oikaisuun on syytä silloin, jos tukku- tai vähittäiskauppaa harjoittava yritys on kirjannut vaihto-omaisuutensa valmiit tuotteet kohtaan. Tällöin erä siirretään aineisiin ja tarvikkeisiin, koska tukku- tai vähittäiskauppaa harjoittavien yritysten virallisen taseen vaihto-omaisuus merkitään oikaistussa taseessa erään aineet ja tarvikkeet. Oikaistun taseen **muu vaihto-omaisuus** koostuu virallisen taseen eristä muu vaihto-omaisuus ja ennakkomaksut. (Yritystutkimus 2011, 37.)

Lyhytaikaiset saamiset

Myyntisaamisista johtuvat luottotappiot kuuluvat liiketoiminnan muihin kuluihin. Mikäli yritys käyttää factoringrahoitusta soveltaen nettokirjaustapaa, tulee käytetty factoringluotto lisätä myyntisaamisiin ja taseen velkoihin. Jos kuitenkin saamisten luottoriski on siirtynyt rahoittajalle, ei oikaisuun ole tarvetta. (Yritystutkimus 2011, 38.) Virallisen taseen eristä saamiset saman konsernin yrityksiltä ja saamiset omistusyhteisyrittäjä-eriteltä erotetaan myyntisaamisten osuudet, jotka yhdistetään oikaistun taseen eräksi **sisäiset myyntisaamiset**. Loput kyseisissä erissä jäljellä olevista saamisista yhdistetään oikaistun taseen eräksi **muut sisäiset saamiset**. (Niskanen & Niskanen 2003, 76.) **Muut saamiset**, jotka ovat saamia ulkopuolisilta, on yhdistelmä virallisen taseen lyhytaikai-

sista eristä lainasaamiset, muut saamiset ja siirtosaamiset. Tunnuslukulaskennassa ja maksuvalmiustarkastelussa käsitellään siirtosaamisiin sisältyvät osatuloutussaa­miset käyttö­pääoman eränä. (Yritystutkimus 2011, 39.)

Rahat ja rahoitusarvopaperit

Tämä on oikaistun taseen erä, joka koostuu virallisen tilinpäätöksen eristä rahoitusarvopaperit ja rahat ja pankkisaamiset (Yritystutkimus 2011, 39).

Oma pääoma

Oikaistun tuloslaskelman erään **osake-, osuus- tai muu vastaava pääoma** kirjataan osakeyhtiön osakepääoma ja vastaavasti muissa yhtiömuodoissa yritykseen sijoitettu perus- tai osuuspääoma. Vanhat **ylkurssirahasto ja vararahasto** kuuluvat sidottuun pääomaan. Virallisen taseen erät yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen mukaiset rahastot ja muut rahastot muodostavat oikaistun taseen erän **muut rahastot**. Myös sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto kuuluu muihin rahastoihin. (Yritystutkimus 2011, 41.) Yllämainittuihin oman pääoman eriin ei liity oikaisutarpeita (Niskanen & Niskanen 2003, 77).

Edellisten tilikausien voitto sisältää aikaisemmilta tilikausilta kertyneet voitot ja tappiot, joista on vähennetty maksetut osingot. Sekä tilinpäätösperiaatteiden muutokset että aikaisempia tilikausia koskevien virheiden oikaisu tulee Kirjanpitolautakunnan (Edilex 2014) mukaan tehdä yksinomaan tähän erään (KILA 1750/2005). (Yritystutkimus 2011, 42.)

Oikaistun taseen kohtaan **tilikauden voitto (tappio)** kirjataan virallisen tuloslaskelman tilikauden voitto tai tappio. Tuloksen oikaisu tulee huomioida taseessa oman pääoman oikaisuina. (Yritystutkimus 2011, 42.)

Tilinpäätössiirtojen kertymään kuuluvat **poistoero ja vapaaehtoiset varaukset** (Yritystutkimus 2011, 42). Kirjanpidon ja suunnitelmien mukaisten poistojen erotusta kutsutaan poistoeroksi. Poistoero ei voi olla negatiivinen ja se on luonteeltaan vapaaehtoinen varaus. Vapaaehtoisia varauksia ovat esimerkiksi investointivaraus ja toimintavaraus. (Niskanen & Niskanen 2003, 79-80.) Sekä poistoeroa että vapaaehtoisia varauksia

oikaistaan siirtämällä yhtiöverokannan mukainen osuus laskennalliseen verovelkaan (Yritystutkimus 2011, 42).

Oman pääoman oikaisut koostuvat eristä, joilla on analyysin yhteydessä oikaistu virallisen taseen omaisuuseriä tai velkoja. Omaisuuseriä tulee oikaista silloin, kun viralliseen taseeseen on aktivoitu esimerkiksi liikearvoa, johon ei liity tulonodotuksia tai muita aineettomia hyödykkeitä, kuten kehittämismenoja, jotka eivät täytä Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksen kehittämismenojen aktivoinnista (1066/2008) 4 §:n mukaisia aktivointi edellytyksiä. Oman pääoman oikaisuihin kuuluvat myös epävarmat saamiset, saamiset henkilöyhtiön omistajilta, osakeyhtiölainvastaiset lainasaamiset, aiheettomiksi osoittautuneet arvon korotukset ja käyvän arvon muutokset sekä pysyvien vastaavien arvon oikaisut ja poisto-oikaisut. (Finlex2014a; Yritystutkimus 2011, 43.)

Vieras pääoma

Pitkäaikaista vieraspääomaa on yli vuoden päästä maksettavaksi erääntyvä velka tai sen osa. Vastaavasti lyhytaikaista vierasta pääomaa on korkeintaan vuoden kuluttua erääntyvä velka. Oikaistun taseen vieraaseen pääomaan sisältyy pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset velat, pakolliset varaukset sekä leasingvastuukanta. (Yritystutkimus 2011, 44.)

Vaihtovelkakirjalainat, optiolainat, pääomalainat sekä voitto-osuuslainat ovat **välirahoitusinstrumentteja**. Virallisessa taseessa kyseiset instrumentit kirjataan vieraaseen pääomaan, vaikka niissä on sekä oman että vieraan pääoman piirteitä. Oikaistussa taseessa vaihtovelkakirjalainat, optiolainat ja voitto-osuuslainat siirretään omiin varoihin, jos niitä voidaan pitää oman pääoman ehtoisina. Jos välirahoitusinstrumentti luetaan osaksi omaa pääomaa, tulee ainakin seuraavien edellytysten täytyttyä: vakuudettomuus, muita lainoja heikompi etuoikeus, ei koronmaksuvelvollisuutta eikä määrättyä takaisin maksuaikaa. (Yritystutkimus 2011, 44.)

Osakeyhtiölain (21.7.2006/624) 12 luvun § 1 mukaan **pääomalaina** on takasijainen laina, jonka pääoma ja korko saadaan maksaa yhtiön selvitystilassa ja konkurssissa vain kaikkia muita velkoja huonommalla etuoikeudella. Yhtiö tai sen tytäryhteisö ei saa antaa vakuutta pääoman tai koron maksamisesta. (Finlex 2014b.) Mikäli pääomalaina on rinnastettavissa omaksi pääomaksi, siirretään se osittain tai kokonaan omaan pääomaan.

Seuraavalla tilikaudella maksettavaksi erääntyviä pääomalainan lyhennyksiä ei puolestaan oikaista omaan pääomaan. (Yritystutkimus 2011, 44.)

Virallisen taseen erät lainat rahoituslaitoksilta, joukkovelkakirjalainat ja vaihtovelkakirjat muodostavat oikaistun taseen erän **lainat rahoituslaitoksilta** (Niskanen & Niskanen 2003, 80). Jos erään kuuluu mahdollisia kurssitappioita tai kurssivoittoja tulee ne kirjata tuloslaskelmaan kuluiksi ja tuotoiksi. (Yritystutkimus 2011, 46.)

Eläkelainat ovat eläkelaitoksille maksettujen vakuutusmaksujen takaisinlainauksena syntyneitä velkoja. **Saadut ennakot** ovat maksuja, jotka on saatu yrityksen varsinaiseen toimintaan liittyvästä suoritemyynnistä ennen suoritteen luovuttamista. Tunnuslukulaskennassa ei kuitenkaan lasketa veloiksi sellaisia ennakoita, jotka kohdistuvat keskeneräisiin töihin. Oikaistun taseen **sisäiset velat** –erään kuuluvat virallisen taseen erät velat saman konsernin yrityksille ja velat omistusyhteisyriyksille. Molempiin eriin luetaan mukaan myös pitkäaikaiset ostovelat. **Muut pitkäaikaiset velat** koostuvat virallisen taseen eristä ostovelat, rahoitusvekselit, muut velat ja siirtovelat. Tunnuslukulaskennassa sisäisten velkojen ja muiden pitkäaikaisten velkojen oletetaan olevan korollisia velkoja. (Yritystutkimus 2011, 46.)

Laskennalliseen verovelkaan siirretään yhtiöverokannan mukainen osuus poistoerosta ja vapaaehtoisista varauksista. **Pakolliset varaukset** ovat puolestaan menoja, joihin yritys on sitoutunut, mutta joihin ei liity vastaavia tulonodotuksia. Oikaistun taseen pakollisiin varuksiin sisältyvät virallisen taseen erät eläkevaraukset, verovaraukset ja muut pakolliset varaukset. (Yritystutkimus 2011, 47.) **Leasingvastuut** käsiteltiin aikaisemmin kohdassa leasingomaisuus.

Oikaistun taseen erä **korolliset lyhytaikaiset velat** koostuu virallisen taseen eristä joukkovelkakirjalainat, vaihtovelkakirjalainat, lainat rahoituslaitoksilta, eläkelainat, pääomalainat, rahoitusvekselit sekä muut velat - erän korollinen osuus. Jos yrityksellä on taseen ulkopuolinen factoringluotto, tulee se lisätä korollisiin lyhytaikaisiin velkoihin. (Yritystutkimus 2011, 47-48.)

Lyhytaikaisia **saatuja ennakoita** käsitellään tunnuslukulaskennassa samoin kuin pitkäaikaisia saatuja ennakoita, eli keskeneräisiin töihin kohdistuvia ennakoita ei lasketa veloiksi. **Ostovelkoihin** kuuluu lyhytaikaisia tuotannon tekijöiden hankkimisesta aiheutuneita velkoja. Jos ostovelkoihin sisältyy osamaksuvelkoja, tulee ne siirtää lyhytaikaiseen korolliseen vieraaseen pääomaan. **Sisäiset ostovelat** on oikaistun taseen erä, johon kuuluvat ostovelkojen osuudet virallisen taseen eristä velat saman konsernin yrityksille ja velat omistusyhteisyrietyksille sekä sisäiset ostovelat, jotka mahdollisesti sisältyvät erään ostovelat. **Muut sisäiset korolliset velat ja muut sisäiset korottomat velat** eriin on yhdistetty nimensä mukainen osuus virallisen taseen eristä velat saman konsernin yrityksille ja velat omistusyhteisyrietyksille. Oikaistun taseen ryhmään **muut korottomat lyhytaikaiset velat** on yhdistetty virallisen taseen muut velat – erään sisältyvät korottomat velat sekä siirtovelat. Arvonlisäverovelat, ennakonpidätysvelat, tuloverojen jaksotukset sekä osingonjakovelat kuuluvat muihin korottomiin velkoihin. Siirtovelkoihin kuuluvat puolestaan jaksotetut erät kuten palkat, lomapalkkavelat, vakuutusmaksut, vuokrat, korot ja etukäteen saadut korko- ja vuokratuotot. (Yritystutkimus 2011, 48-49.)

3 Tunnuslukuanalyysi

Edellisessä luvussa käytiin läpi tilinpäätösanalyysin ensimmäinen vaihe eli tuloslaskelman, taseen ja liitetietojen muokkaus. Analyysin toisena vaiheena on valita mittauskohteet ja niiden mukaiset analyysimenetelmät. Se mitä analyysillä halutaan mitata, mitä menetelmiä analyysin suorittajalla on käytössään sekä mitä menetelmiä on perusteltua käyttää, määrittävät analyysin suorittaja ja analyysin käyttötarkoitus. Tilinpäätösanalyysin kolmantena vaiheena on tutkia yrityksen taloudellista menestystä erilaisten, kutakin tarkoitusta varten valittavien tekniikoiden ja vertailukohteiden avulla. Käytettäviä analyysitekniikoita ovat prosenttimuotoisen tilinpäätöksen laadinta, trendianalyysi, tunnuslukuanalyysi ja kassavirta-analyysi. Prosenttimuotoisessa tilinpäätöksessä esitetään tilinpäätöksen erät prosentteina liikevaihdosta tai taseen loppusummasta. Prosenttimuotoisessa tilinpäätöksessä tulevat tilinpäätösriien keskinäiset suhteet saman vuoden sisällä selkeästi esille. Trendianalyysi on myös prosenttilukumuotoinen, mutta siinä vertailua varten laaditaan prosenttilukumuotoiset tilinpäätökset useammilta peräkkäisiltä vuosilta pitäen tarkastelujakson ensimmäistä vuotta perusvuotena. Tunnuslukuanalyysissa puo-

lestaan lasketaan suhdelukumuotoisia tunnuslukuja, jotka mittaavat esimerkiksi yrityksen kannattavuutta, rahoitusrakennetta ja maksuvalmiutta. Kassavirta-analyysiin kuuluvat kassavirta- tai rahoituslaskelmat, joissa suoriteperusteisen tilinpäätöksen erät muokataan kassaperusteisiksi. Tilinpäätösanalyysin tekijän on tärkeä tiedostaa, että tilinpäätöksen analysointi ei kulminoidu tekniseen toteutukseen. Vaikka tunnuslukujen laskeminen tai jokin muu tekninen toteutus ovat toki ehdottoman tärkeitä, tilinpäätösanalyysissä keskeisemmällä sijalla on kuitenkin saatujen lukujen arviointi sekä lukujen taustalla olevien syy-seuraus suhteiden selvittäminen. (Niskanen & Niskanen 2003, 19-20.)

Yrityksen tilinpäätöksestä lasketuilla tunnusluvulla mitataan yrityksen taloudellista suorituskykyä. Kannattavuuden, vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden tunnusluvut ovat yleisimpiä tilinpäätöksen perusteella laskettavia tunnuslukuja. (Niskanen & Niskanen 2003, 110.) Perinteinen tilinpäätösanalyysi mahdollistaa monien eri tunnuslukujen laskemisen moneen eri käyttötarkoitukseen. Erilaisia tunnuslukuja on paljon ja ongelmana on usein oikeiden tunnuslukujen valinta analyysiä varten. (Kallunki & Kytönen 2007, 73.) Tilinpäätöksen tunnusluvut esitetään yleensä suhdelukumuotoisina, tällöin suhteutetaan yksi tilinpäätöksen erä johonkin toiseen tilinpäätöserään, esimerkiksi tuloslaskelman liikevaihtoon tai taseen loppusummaan. Ensisijainen syy tunnuslukujen suhdelukumuotoiseen esittämiseen on, että se mahdollistaa vertailun erikokoisten yritysten ja eri vuosien välillä. Jotta tunnusluvuista voidaan tehdä johtopäätöksiä, tulee ne suhteuttaa johonkin vertailutietoon. Yleensä vertailut kohdistuvat saman toimialan keskiarvoihin tai saman toimialan yrityksiin. (Niskanen & Niskanen 2003, 111.) Taloudellista tilannetta tulee mitata niin, että kaikki siihen liittyvät pääkomponentit tulevat mukaan. Kun arvioidaan erilaisia liiketoimintoja, tulee käyttää juuri kyseisen liiketoiminnan arviointiin sopivia tunnuslukuja. Vaikka yhden kauden luvut ovat tärkeitä, on niiden perusteella vaikea tehdä johtopäätöksiä, koska niissä voi hyvin olla poikkeamia tavallisesta toiminnasta tai kertaluontoisia eriä, jotka eivät ole säännöllistä toimintaa. Kehityssuuntien arviointiin tarvitaan useamman kauden vertailukelpoisia lukuja. (Salmi & Rekola-Nieminen 2005, 90.)

Tässä opinnäytetyössä esitetyt tunnuslukujen laskentakaavat ovat Yritystutkimus ry:n ohjeiden mukaiset tunnuslukujen laskentakaavat.

3.1 Kannattavuuden tunnusluvut

Kannattavuus on jatkuvan liiketoiminnan perusedellytys. Absoluuttinen kannattavuus kuvaa yrityksen tuottojen ja kulujen erotusta eli voittoa. Suhteellinen kannattavuus tarkoittaa puolestaan voiton suhdetta yritykseen sijoitettuun pääomaan nähden. (Yritystutkimus 2011, 60.)

3.1.1 Tuloksen rakennetta kuvaavat tunnusluvut

Kannattavuuden tunnusluvuista **myyntikate** käytetään tukku- ja vähittäiskaupassa. Myyntikate lasketaan siten, että liikevaihdosta vähennetään tavaraostot oikaistuna tavara- ja palveluravaston muutoksella. (Yritystutkimus 2011, 60.) Myyntikateprosentti on hyvin toimialakohtainen, joten se ei sovellu eri toimialojen väliseen vertailuun (Balance Consulting 2014a).

$$\text{Myyntikate} - \% = \frac{\text{Myyntikate}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$$

Käyttökate on erittäin tärkeä, koska se kuvaa karkealla tasolla yrityksen todellista rahavirtaa. Käyttökatteeseen vaikuttavat kulut ovat lyhytvaikutteisia kuluja, joten ne ovat usein jo kassasta maksettuja menoja. Yrityksen talouden tavoitteista käyttökate on yksi tavallisimpia, koska sillä hoidetaan velat, verot, voitonjako ja investointien omarahoitus. (Salmi & Rekola-Nieminen 2005, 101.)

Oikaistussa tuloslaskelmassa esitetään käyttökate, joka lasketaan lisäämällä liiketuloon poistot ja arvonalentumiset. (Yritystutkimus 2011, 60.)

$$\text{Käyttökate} - \% = \frac{\text{Käyttökate}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

Käyttökate ei ole vertailukelpoisuudeltaan paras mahdollinen tunnusluku ja sitä suositellaankin käytettäväksi vain saman toimialan yritysten välillä. Esimerkkinä saman toimialan yritykset, jotka joko omistavat tai ovat vuokranneet tuotantovälineensä. Tällöin tuotantovälineestä aiheutuvat kulut näkyvät omistajalle poistoina ja rahoituskuluina käyttökateen jälkeen ja vastaavasti vuokraajalle liiketoiminnan muina kuluina ennen

käyttökateprosentin perusteella voi olla haastavaa, koska varsinaista tavoitearvoa ei käyttökateprosentille ole ja arvioitaessa käyttökateprosentin riittävyttä, tulee toimialan lisäksi huomioida aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden poistovaatimukset ja vieraan pääoman rahoituskulujen määrä. Yritystutkimus ry:n mukaan toimialojen käyttökateprosentit asettuvat seuraaviin vaihteluväleihin: teollisuus 5-20 %, kauppa 2-10 %, palvelu 5-15 %. (Yritystutkimus 2011, 61.)

Liikevoitto on virallisen tuloslaskelman ensimmäinen välitulos, joka kertoo varsinaisen liiketoiminnan tuottojen jäljellä olevan määrän ennen rahoituskuluja ja veroja (Niskanen & Niskanen 2003, 112-113). **Liiketulos** on puolestaan oikaistun tuloslaskelman välitulos. Yrityksen kannattavuuden kannalta liiketulos on erittäin tärkeä, koska siitä on vähennetty liiketoiminnan ylläpidon edellyttämät kulut, eikä siitä ole vielä vähennetty kuluja, jotka riippuvat pääoman käytöstä. Tällöin liiketulos on pääomarakenteesta riippumaton tulosrivi. (Salmi & Rekola-Nieminen 2005, 101.) Virallisen tuloslaskelman liikevoiton ja oikaistun tuloslaskelman liiketuloksen ero syntyy analyysissä tehtyjen oikaisujen perusteella. Kyseisiä oikaisuja ovat esimerkiksi laskennallinen palkkavelka ja liiketoiminnan muista tuotoista ja kuluista tehdyt siirrot satunnaisiin eriiin. Liiketulos kuvaa varsinaisen liiketoiminnan tuottojen jäljellä olevan määrän ennen rahoituseriä ja veroja. (Yritystutkimus 2011, 61.)

$$\text{Liiketulos} - \% = \frac{\text{Liiketulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

Yritystutkimus ry (2011, 62) antaa liiketulosprosentille seuraavia ohjearvoja: yli 10 % hyvä, 5-10 % tyydyttävä, alle 5 % heikko.

Rahoitustulos lasketaan lisäämällä nettotulokseen poistot ja arvonalentumiset. Rahoitustuloksen tulee ylittää nollassa lyhyelläkin aikavälillä, koska sen tulee riittää lainojen lyhennyksiin, investointien omarahoitusosuuksiin, käyttöpääoman lisäykseen ja voitonjakoon omalle pääomalle. (Yritystutkimus 2011, 62). Rahoitustuloksen ollessa negatiivinen, täytyy yrityksen tuottojen lisäksi käyttää ulkopuolista rahoitusta rahoituksen kustannusten ja verojen maksamiseen (Laitinen 2002, 56).

$$\text{Rahoitustulos} - \% = \frac{\text{Rahoitustulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

3.1.2 Pääoman tuottoa kuvaavat tunnusluvut

Laskettaessa kannattavuutta koko yrityksen kannalta, tulee tunnusluvun osoittajassa olla rahamääräinen suure, joka kertoo sekä vieraalle että omalle pääomalle kuuluvat voitto-osuudet. Yritystutkimusneuvottelukunta sisällyttää tunnusluvun osoittajaan myös tuloverot. Tunnusluvun jakajana toimivat molemmat pääomalajit eli käytännössä yrityksen koko pääoma. Kyseistä tunnuslukua kutsutaan **kokonaispääoman tuottoprosentiksi**. (Niskanen & Niskanen 2003, 114.)

$$\text{Kokonaispääoman tuotto} - \% = \frac{\text{Nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot (12kk)}}{\text{Oikaistun taseen loppusumma keskimäärin tilikaudella}} \times 100$$

= kokonaispääoma

Tunnusluvun tase-erien laskemiseen käytetään tilikauden alun ja lopun keskiarvoa. Oikaistun oman pääoman ollessa negatiivinen, lasketaan kokonaispääoma kuitenkin vähintään vieraan pääoman suuruisena. Yrityksen veronmaksupolitiikalla ja yhtiömuodosta johtuvalla verotustekniikalla ei ole vaikutusta kokonaispääoman tuottoprosenttiin. Tunnusluvun avulla mitataan yrityksen tuloksen tuotto kykyä sitoutuneelle pääomalle. Kokonaispääoman tuottoa arvioitaessa voidaan käyttää seuraavia ohjearvoja: yli 10 % hyvä, 5-10 % tyydyttävä, alle 5 % heikko. (Yritystutkimus 2011, 63-64).

Kokonaispääoman tuotto on hyvä tunnusluku esimerkiksi silloin kun arvioidaan yrityksen kannattavuutta yhteiskunnan näkökulmasta. Tunnusluku voi olla tärkeä, kun julkisyhteisö miettii rahoituksen antamista yritykselle. Kokonaispääoman tuotto kertoo yrityksen aikaansaaman lisäarvon omistajille, rahoittajille sekä yhteiskunnalle. (Leppiniemi & Kykkänen 2007, 144-145.)

Sijoitetun pääoman tuotto on yksi käytetyimmistä kannattavuuden tunnusluvuista ja se kuvaa yrityksen säännöllisen liiketoiminnan tuottoa suhteessa tuottoa vaativaan pääomaan. Oma pääoma ja korollinen vieras pääoma ovat tuottoa vaativia pääomia. (Kallunki & Kytönen 2007, 74.) Eli tunnusluku mittaa sitä tuottoa, joka on saatu

yritykseen sijoitetulle, korkoa tai muuta tuottoa vaativalle pääomalle (Yritystutkimus 2011, 65). Kun lasketaan sijoitetun pääoman tuotto prosenttia, lisätään rahoituskulut takaisin nettotulokseen. Myös verot lisätään osoittajaan, koska ne on vähennetty nettotuloksesta. Sijoitetun pääoman tilikauden alun ja lopun keskiarvo on tunnusluvussa jakajana. Sijoitettu pääoma puolestaan lasketaan lisäämällä oikaistuun omaan pääomaan, mukaan lukien poistoero ja vapaaehtoiset varaukset, korollinen vieras pääoma. Tunnusluvun vertailtavuutta yritysten välillä voi heikentää riittämättömät tilinpäätöstiedot vieraan pääoman jakamiseksi korolliseen ja korottomaan vieraaseen pääomaan. Sijoitetun pääoman tuotto prosenttia pidetään tyydyttävänä, jos se ylittää 10 prosenttia. Sen tulisi myös olla vähintään riskittömän tuoton tasolla. (Kallunki & Kytönen 2007, 75-76.)

$$\text{Sijoitetun pääoman tuotto} - \% = \frac{\text{Nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot (12kk)}}{\text{Sijoitettu pääoma keskimäärin tilikaudella}} \times 100$$

Leppiniemi ja Kykkänen (2007, 145) ehdottavat sijoitetun pääoman tuotto prosentille seuraavia ohjearvoja: yli 15 % hyvä, 0-15 % tyydyttävä, negatiivinen heikko.

Oman pääoman tuotto prosentti on yksi paljon käytetty kannattavuuden tunnusluku, jolla mitataan yrityksen kykyä tehdä tuottoa omistajien yhtiöön sijoittamalle pääomalle. Näin ollen tunnuslukua tulisikin verrata yrityksen omistajien tuotto vaatimuksiin. (Niskanen & Niskanen 2003, 116.) Tunnusluvun osoittajaan tulee rahoituskulujen ja verojen vähentämisen jälkeen saatava nettotulos. Kyseiset kuluerät tulee vähentää, koska ne eivät ole oman pääoman sijoittajien saamaa tuottoa. Ensin on maksettava korvaus vieraalle pääomalle ja tämän jälkeen verot, näin ollen korvausta oman pääoman sijoittajille on jäljelle jäänyt voitto. (Kallunki & Kytönen 2007, 78.)

$$\text{Oman pääoman tuotto} - \% = \frac{\text{Nettotulos (12kk)}}{\text{Oikaistu oma pääoma keskimäärin tilikaudella}} \times 100$$

Tätäkin tunnuslukua laskettaessa, tulee tase-erien olla kauden alun ja lopun keskiarvoina. Jos yrityksen tilikausi poikkeaa kahdestatoista kuukaudesta, muunnetaan nettotulos kahtatoista kuukautta vastaavaksi. (Yritystutkimus 2011, 65).

3.2 Vakavaraisuuden tunnusluvut

Vakavaraisuudella tarkoitetaan yrityksen kykyä suoriutua sitoumuksistaan pitkällä aikavälillä (Niskanen & Niskanen 2003, 130). Vakavaraisuuden tunnusluvut kertovat oman ja vieraan pääoman suhteesta. Yritys selviytyy helpommin vieraan pääoman korkomaksuista, kun vieraan pääoman osuus kokopääomasta ei ole liian suuri. Etenkin taloudellisesti vaikeina aikoina ja tuottojen ollessa matalia voi korkomaksujen suorittaminen aiheuttaa rahoituksellisen kriisin. (Kallunki & Kytönen 2007, 80.)

Omavaraisuusaste kertoo, kuinka paljon taseen varoja on rahoitettu omalla pääomalla. Yritysten välistä vertailtavuutta auttaa saatujen ennakoiden vähentäminen taseen loppusummasta, koska osatuloutusta käyttävät yritykset ovat jo vähentäneet ne taseessa osatuloutettua liikevaihtoa vastaan. (Salmi & Rekola-Nieminen 2005, 124.) Omavaraisuusasteen avulla voidaan selvittää yrityksen vakavaraisuutta, tappionsietokykyä sekä kykyä selviytyä sitoumuksistaan pitkällä aikavälillä. Omavaraisuusastetta mitattaessa on huomioitava, että eri vuosien väliseen vertailtavuuteen vaikuttaa pysyviin vastaaviin tehdyt arvonnkorotukset. (Yritystutkimus 2011, 65).

$$\text{Omavaraisuusaste} - \% = \frac{\text{Oikaistu oma pääoma}}{\text{Oikaistun taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}} \times 100$$

Yritystutkimus ry (2011, 67) antaa omavaraisuusasteelle seuraavia ohjearvoja: yli 40 % hyvä, 20-40 % tyydyttävä, alle 20 % heikko.

Monet yritykset pitävätkin juuri yritystutkimusneuvottelukunnan (nykyinen Yritystutkimus ry) hyvää omavaraisuusasteen rajaa omana tavoitteenaan (Niskanen & Niskanen 2003, 131).

Suhteellinen velkaantuneisuus lasketaan suhteuttamalla yrityksen velat eli vieras pääoma liikevaihtoon. Tunnusluku on vertailukelpoinen ainoastaan saman toimialan yritysten kesken. (Niskanen & Niskanen 2003, 132.) Jos puolestaan vertaillaan yrityksiä, joiden käyttöomaisuus on eri-ikäistä tai poistomenetelmät eroavat toisistaan, on suh-

teellinen velkaantuneisuus omavaraisuusastetta parempi vakavaraisuuden mittari (Kallunki & Kytönen 2007, 82).

$$\text{Velka} - \% = \frac{\text{Oikaistun taseen velat} - \text{saadut ennakot}}{\text{Liikevaihto (12kk)}} \times 100$$

Tunnusluku on hyvin toimialasidonnainen. Yritystutkimus ry (2011, 67) antaa kuitenkin tuotannollisille yrityksille ohjearvoiksi: alle 40 % hyvä, 40-80 % tyydyttävä, yli 80 % heikko.

Net gearing (nettovelkaantumisaste) on tunnusluku, jonka osoittajassa on se osa vieraasta pääomasta, jolle maksetaan korkoa. Mukaan lasketaan myös pääomalainat, vaikka ne olisivat tilapäisesti korottomia. (Yritystutkimus 2011, 68.) Tunnusluvun osoittajassa on korollinen vieras pääoma vähennettynä yrityksen likvideillä rahavaroilla. Erotus suhteutetaan omaan pääomaan. (Niskanen & Niskanen 2003, 133.) Korollinen vieras pääoma puolestaan saadaan lisäämällä pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan (- saadut ennakot) korolliset lyhytaikaiset velat ja muut sisäiset korolliset velat (Yritystutkimus 2011, 68). Tunnusluvusta selviää omistajien yritykseen sijoittamien omien pääomien ja rahoittajilta lainattujen korollisten velkojen suhde (Balance Consulting 2014e).

$$\text{Net gearing} = \frac{\text{Korollinen vieras pääoma} - \text{rahat ja rahoitusarvopaperit}}{\text{Oikaistu oma pääoma}}$$

Alle yhden arvoja voidaan pitää tunnusluvulle hyvänä. Jos yrityksen oma pääoma on negatiivinen ja siitä johtuen net gearing arvo miinusmerkkinen, on tunnusluvun arvo heikko. (Yritystutkimus 2011, 68.)

3.3 Maksuvalmiuden tunnusluvut

Maksuvalmius on lyhyen aikavälin rahoitusaseman mittari ja koska se sisältää taseen lyhytaikaiset erät, voi sen muutokset olla hyvinkin nopeita. Maksuvalmiudessa on hyvä olla pelivaraa, koska tulot ja kulut eivät aina ole ennustettavissa. Maksuvalmiudella tarkoitetaan sitä, että yrityksen likvidit varat kattavat tulevat menot. (Salmi & Rekola-Nieminen 2005, 129.) Yrityksen maksuvalmius on hyvällä tasolla silloin, kun yrityksellä

on riittävästi kassareservejä tai muuta nopeasti rahaksi muutettavaa omaisuutta maksuvelvoitteiden hoitamiseen. Vastaavasti eräpäivien ylityksistä johtuvat viivästyskorkokulut kertovat riittämättömästä maksuvalmiudesta. (Kallunki & Kytönen 2007, 84.)

Taseen lyhytvaikutteisia eriä, jotka ovat maksuvalmiuden perustana, kutsutaan myös käyttöpääomaksi tai liikepääomaksi. Bruttokäyttöpääomaan kuuluvat vaihto-omaisuus sekä rahoitusomaisuus ja se kertoo kuinka paljon yrityksen liiketoiminta sitoo varoja näihin eriin. Vähentämällä bruttokäyttöpääomasta lyhytaikaiset velat, saadaan nettokäyttöpääoma. Se puolestaan kertoo sen, paljonko käyttöpääomasta on rahoitettu pitkäaikaisella vieraalla pääomalla tai omalla pääomalla. (Niskanen & Niskanen 2003, 117.)

Current ratio-tunnusluvulla mitataan yrityksen likviditeettiä ja lyhytaikaisten velkojen maksukykyä. Tunnusluku kertoo kuinka hyvin yrityksen rahoitus- ja vaihto-omaisuus riittäisivät kattamaan lyhytaikaiset velat. Current ratio onkin käytännössä nettokäyttöpääoma ilmaistuna suhdelukumuodossa. Sitä pidetään suhdelukumuotonsa vuoksi nettokäyttöpääomaa luotettavampana likviditeetin mittarina. (Niskanen & Niskanen 2003, 118.)

$$\text{Current ratio} = \frac{\text{Vaihto – omaisuus + rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieraspääoma}}$$

Jos rahoitusomaisuudessa on vahvistetuista tappioista johtuvaa laskennallista verosaamista, tulee laskennalliset verosaamiset tunnuslukua laskettaessa vähentää rahoitusomaisuudesta. Yritystutkimus ry antaa current ratiolle seuraavia ohjearvoja: yli 2 hyvä, 1-2 tyydyttävä, alle 1 heikko. (Yritystutkimus 2011, 71-72.)

Quick ratiolla mitataan yrityksen kykyä selviytyä lyhytaikaisista veloista pelkällä rahoitusomaisuudella (Yritystutkimus 2011, 71). Kun lasketaan quick ratio- tunnuslukua, tulee osoittajasta eliminoida varastot ja yritysneuvottelukunnan laskukaavan mukaan osatuloutuksen saamiset sekä nimittäjästä saadut ennakot (Niskanen & Niskanen 2003, 120).

$$\text{Quick ratio} = \frac{\text{rahoitusomaisuus} - \text{osatuloutuksen saamiset}}{\text{Lyhytaikainen vieraspääoma} - \text{lyhytaikaiset saadut ennakot}}$$

Saaduilla ennakoilla tarkoitetaan laskukaavassa keskeneräiseen työhön tai projektiin liittyviä lyhytaikaisia ennakoita. Samoin kuin current ratiossa rahoitusomaisuuteen sisältyvät vahvistetuista tappioista johtuvat laskennalliset verosaamiset tulee vähentää rahoitusomaisuudesta. Yritystutkimus ry antaa quick ratiolle seuraavia ohjearvoja: yli 1 hyvä, 0,5-1 tyydyttävä, alle 0,5 heikko. (Yritystutkimus 2011, 71-72.)

Current ratio ja quick ratio eivät anna kuvaa yrityksen likviditeetin tilikauden aikaisista vaihteluista, vaan ne antavat ainoastaan kuvan yrityksen maksuvalmiudesta taseen laatimispäivänä. (Niskanen & Niskanen 2003, 121.)

4 Tutkimuksen toteuttaminen ja tulosten esittely

4.1 Tutkimusmenetelmien valinta

Tutkimusmenetelmä valitaan tutkimusongelman ja tutkimuksen tarkoituksen perusteella. Kyseinen tutkimusmenetelmä voi olla joko kvantitatiivinen eli määrällinen tai kvalitatiivinen eli laadullinen. Tutkimuksesta riippuen on mahdollista, että näillä kahdella tutkimusmenetelmällä voidaan myös hyvin täydentää toinen toistaan.

Kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimuksen avulla selvitetään lukumääriin ja prosentiosuuksiin liittyviä kysymyksiä. Määrälliseen tutkimukseen kuuluu asioiden kuvaaminen numeeristen suureiden avulla ja saatuja tuloksia havainnollistetaan esimerkiksi kuvioin tai taulukoin. Usein on myös selvityksen kohteena eri asioiden väliset riippuvuudet tai tutkittavassa ilmiössä tapahtuneet muutokset. Määrällisen tutkimusmenetelmän avulla saadaan usein selvitettyä olemassa oleva tilanne, mutta asioiden syitä ei pystytä kattavasti selvittämään. Määrällinen tutkimus vastaa kysymyksiin: Mikä? Missä? Paljonko? Kuinka usein? (Heikkilä 2010, 16-17)

Kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen avulla pystytään ymmärtämään tutkimuskohdetta, esimerkiksi yritystä, ja selittämään sen käyttäytymisen ja päätösten syitä. Laadullisessa tutkimuksessa aineisto on yleensä tekstimuotoista. Aineistoa ei kerätä niin

strukturoidusti kuin määrällisessä tutkimuksessa. Tyypillisiä valmiita aineistoja, joita käytetään laadullisessa tutkimuksessa, ovat kirjeet, päiväkirjat ja omaelämäkerrat. Laadullista tutkimusta varten tietoja kerätään usein haastattelujen avulla. Näitä haastattelumenetelmiä ovat lomakehaastattelu, avoin keskustelunomainen haastattelu, tiettyyn aihealueeseen keskittyvä teemahaastattelu tai ryhmäkeskustelu. Laadullinen tutkimus vastaa kysymyksiin: miksi? miten? millainen? (Heikkilä 2010, 16-17.)

Teemahaastattelussa käytetään hyväksi valittuja teemoja ja niihin liittyviä tarkentavia kysymyksiä. Teema haastattelun tarkoituksena on löytää vastauksia tutkimuksen tarkoituksen ja ongelman asetteluun tai tutkimustehtävän mukaisesti. Näin ollen valittujen kysymysten tärkeys korostuu, eikä ihan mitä tahansa voi kysellä. Tutkimuksen viitekehys on usein perustana teemahaastattelua varten valittaville teemoille. Tämä kuitenkin vaihtelee teemahaastattelun avoimuudesta riippuen. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 75.)

Tämän opinnäytetyön toteutukseen on käytetty sekä määrällistä että laadullista tutkimusmenetelmää. Tilinpäätösanalyysi toteutetaan vuosien 2011-2013 tilinpäätöstietojen pohjalta. Tilinpäätöstiedot ovat pääsääntöisesti numeraalista dataa, joten siltä osin tutkimus on määrällistä. Määrällistä tutkimusta myös siinä mielessä, että tilinpäätöksistä lasketuilla tunnusluvuilla kuvataan asioita numeeristen suureiden avulla ja saatuja tuloksia havainnollistetaan kuvioin. Tunnuksien analysoinnin ja tulkintojen osalta tutkimus on laadullista. Laadullista tutkimusta myös siinä mielessä, että tunnusluvuista saatujen arvojen analysoinnissa on analysoinnin tekijän tulkinnallinen ote. Laadullisen tutkimusmenetelmän piirteitä on myös teemahaastattelun osalta, jonka avulla selvitetään syitä yrityksen taloudelliseen tilaan.

4.2 Lyreco Finland Oy:n tilinpäätösanalyysin toteuttaminen

Kohdeyritykseltä on saatu opinnäytetyöhön tarvittavat tilinpäätöstiedot vuosilta 2011-2013 (Lyreco Finland Oy 2013; Lyreco Finland Oy 2012; Lyreco Finland Oy 2011). Lyreco Finland Oy:n tilinpäätökset noudattavat suomalaisen tilinpäätöskäytännön FAS:in (Finnish Accounting Standards) standardeja. Toimiala vertailuun on käytetty Toimiala Online sivustoa. Toimialan vuoden 2013 tiedot eivät olleet vielä saatavilla. Opinnäytetyön suoriteperusteinen tilinpäätösanalyysi, sisältäen kohdeyrityksen tilinpäätö-

töstietojen oikaisutoimenpiteet ja lasketut tunnusluvut, on suoritettu Yritystutkimus ry:n ohjeiden mukaisesti. Kyseisten toimenpiteiden suorittamiseen on käytetty Excel-ohjelmaa.

4.3 Lyreco Finland Oy:n tilinpäätöstietojen oikaisut

Lyreco Finland Oy:n tilikausien vertailukelpoisuutta hankaloittaa 30.6.2011 tapahtunut yritysfuusio. Tällöin Lyreco Finland Oy:öön sulautui Penninn Holding 1 Oy, jonka lopputilityksen mukaiset varat ja velat siirtyivät Lyreco Finland Oy:n taseeseen. (Lyreco Finland Oy 2011.) Penninn Holding 1 Oy:n toimintanimi Suomessa oli Officeday Finland Oy. Kun tarkastellaan tilikauden 2011 lukuja, eivät edellisen tilikauden (2010) vertailuluvut ole kaikilta osin vertailukelpoisia. Vastaavasti tarkastellessa tilikauden 2012 lukuja, fuusio vaikuttaa edellisen tilikauden (2011) vertailulukuihin, eivätkä ne siten ole kaikilta osin vertailukelpoisia. Tilinpäätöstietojen oikaisuiden tarkoituksena on kuitenkin saada tarkastelujakson tilikaudet mahdollisimman vertailukelpoiksi. Tilikausien 2010-2013 tilinpäätökset on oikaistu Yritystutkimus ry:n ohjeiden mukaan.

4.3.1 Tuloslaskelman oikaisut

Lyreco Finland Oy:n liikevaihtoon ei liity oikaisutarpeita. Liiketoiminnan muut tuotot koostuvat markkinatuista ja käyttöomaisuuden myyntivoitoista. Yritystutkimus ry:n (2011, 18) mukaan ei varsinaiseen toimintaan saatuja avustuksia eikä myyntivoittoja oikaista analyysissa, vaan ne käsitellään liiketoiminnan muina tuottoina.

Oikaistun tuloslaskelman erään aine- ja tarvikekäyttö on yhdistetty virallisen tuloslaskelman erät ostot tilikauden aikana ja varastojen lisäys/vähennys. Lyreco Finland Oy on oikaissut 2012 vuoden tilinpäätöksessä vertailuvuoden 2011 henkilöstökuluja niin, että 415502,00 euroa palkoissa ja palkkioissa esitettyjä kuluja on siirretty ryhmään ulkopuoliset palvelut (Lyreco Finland Oy 2012). Muihin oikaisuihin ei ulkopuolissa palveluissa tai henkilöstökuluissa ole aihetta. Myöskään laskennalliseen palkkakorjaukseen ei ole aihetta.

Lyreco Finland Oy:n liiketoiminnan muut kulut koostuvat myynti ja markkinointikuluista, hallinnon kuluista, vuokrista ja toimitilakuluista, tietotekniikkakuluista sekä muis-

ta kuluista. Tilikaudella 2012 yrityksen tulosta rasittivat kertaluonteiset kulut, jotka syntyivät vuoden aikana toteutetuista organisaatio- ja toimintaprosessien muutoksista sekä mittavasta toiminnanohjausjärjestelmän integraatiosta (Lyreco Finland Oy 2012). Myös tilikaudella 2013 toteutetut organisaatio- ja toimintaprosessien muutokset rasittivat 0,1 miljoonan euron kertaluonteisena kuluna Lyreco Finland Oy:n tulosta (Lyreco Finland Oy 2013). Kertaluonteisia kuluja ei ole oikaistu, koska ilmoitettu summa 0,1 miljoonaa euroa ei ole kovin merkittävä eikä vertailuvuosilta ole tarkempaa tietoa.

Suunnitelman mukaisiin poistoihin ei ole tehty oikaisutoimenpiteitä, joten ne ovat samat kuin virallisessa tuloslaskelmassa. Lyreco Finland Oy:llä ei ole tuottoja osuuksista tai muista sijoituksista, koska yhtiö ei omista muiden konserniyhtiöiden osakkeita eikä yhtiöllä ole ulkomaisia sivuliikkeitä tai strategisia omistuksia muissa yhtiöissä. Virallisen tuloslaskelman rahoitustuotot ovat muilta saatuja tuottoja, jotka eivät ole määrältään merkittäviä. Rahoituskulut koostuvat puolestaan pääosin konserninelkojen korkokuluista. Mahdollisia kurssivoittoja tai kurssitappioita ei ole tilinpäätöstiedoissa mainittu. Näin ollen rahoitustuottoihin ja rahoituskuluihin ei liity oikaisutarpeita. Virallisen tuloslaskelman tuloverot muodostavat oikaistun tuloslaskelman erän välittömät verot. Yrityksellä ei ole satunnaisia tuottoja tai kuluja.

4.3.2 Taseen oikaisut

Pysyvät vastaavat

Lyreco Finland Oy:llä ei ole tutkimus- ja tuotekehitystoimintaa, joten kehittämismenoja ei yrityksellä ole. Lyreco Finland Oy:lle on syntynyt liikearvoa 30.6.2011 tapahtuneen fuusion yhteydessä. Liikearvoa on poistettu suunnitelman mukaisten poistoin eikä liikearvo ole osoittautunut arvottomaksi, joten sen oikaisemiseen ei ole tarvetta. Oikaistun taseen muihin aineettomiin hyödykkeisiin sisältyy virallisen taseen erät aineettomat oikeudet ja muut pitkävaikutteiset menot.

Lyreco Finland Oy:llä ei ole maa- ja vesialueita eikä se omista rakennuksia tai rakennelmia. Sekä virallisen taseen että oikaistun taseen aineelliset hyödykkeet koostuvat ainoastaan koneista ja kalustoista. Oikaistun taseen sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset koostuvat ainoastaan erästä muut osakkeet ja osuudet, koska yrityksellä ei ole virallises-

sa taseessa pitkäaikaisia saamisia eikä sillä ole osuuksia saman konsernin yrityksissä tai omistusyhteyserityksissä.

Tilinpäätöksen liitetiedoista on taseen vastaavaa puolelle lisätty leasingomaisuutena jäljellä olevat, sekä seuraavalla että myöhemmillä tilikausilla erääntyvät leasingmaksut.

Vaihtuvat vastaavat

Tukku- tai vähittäiskauppaa harjoittavien yritysten virallisen taseen vaihto-omaisuus siirretään oikaistun taseen erään aineet ja tarvikkeet (Yritystutkimus 2011, 37). Näin ollen Lyreco Finland Oy:n vaihto-omaisuus on kokonaisuudessaan merkitty oikaistun taseen erään aineet ja tarvikkeet.

Lyreco Finland Oy:n virallisen taseen lyhytaikaiset saamiset koostuvat myyntisaamisista, saamisista saman konsernin yrityksiltä ja siirtosaamisista. Oikaistun taseen myyntisaamiset saadaan suoraan virallisesta tuloslaskelmasta. Lyreco Finland Oy:n liitetiedoista ei selviä, ovatko saamiset saman konsernin yrityksiltä myyntisaamisia, muita saamisia vai siirtosaamisia. Ainoastaan voi päätellä, että vertailuvuoden 2010 saamiset saman konsernin yrityksiltä ovat myyntisaamisia, koska ne ovat liitetiedoissa yhdistetty myyntisaamisiin. Vuosien 2011-2013 saamiset saman konsernin yrityksiltä on kuitenkin merkitty oikaistun taseen erään muut sisäiset saamiset, koska niistä ei ole tarkempaa tietoa, eikä summat ole merkittäviä. Oikaistun taseen muut saamiset koostuvat virallisen taseen siirtosaamisista.

Lyreco Finland Oy:n virallisessa taseessa ei ole rahoitusarvopapereita, joten oikaistun taseen rahat ja rahoitusarvopaperit saadaan suoraan virallisen tuloslaskelman erästä rahat ja pankkisaamiset.

Oma pääoma

Tilikaudella 2013 taseen vahvistamiseksi Lyreco Finland Oy:n omaa pääomaa korotettiin 4,0 miljoonalla eurolla. Kyseisen korotuksen on yritys merkinnyt sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. (Lyreco Finland Oy 2013.) Yritys on vuoden 2012 tilinpäätöksessä oikaissut edellisten tilikausien voittovaroja -185159,09 eurolla vuoden 2011 kirjaamattomien poistoerojen johdosta. Kyseisen oikaisun on yritys suorittanut vastaa-

vasti poistoeroon. (Lyreco Finland Oy 2012.) Yritys ei ole myöntänyt tilikausilla 2011-2013 lähipiirilainoja. Oman pääoman eriin ei liity muita oikaisutarpeita.

Lyreco Finland Oy:llä on ollut poistoeroa tilikausilla 2012 ja 2013. Yrityksellä ei ole ollut vapaaehtoisia varauksia ajanjaksolla 2011-2013. Poistoeroa on oikaistu siirtämällä yhtiöverokannan (24,5 %) mukainen osuus laskennalliseen verovelkaan.

Vieras pääoma

Tilikausilla 2012 ja 2013 Lyreco Finland Oy:llä ei ole ollut lainoja rahoituslaitoksilta, koska yrityksen rahoitus on järjestetty konsernin sisäisesti. Sijoitettu oma pääoma ja korollinen vieras pääoma ovat tulleet kokonaisuudessaan konserniyhtiöiltä. Samoin on ollut myös tilikaudella 2011, lukuun ottamatta tilikaudella lyhytaikaisissa veloissa olevaa hyvin pientä määrää. Lyreco Finland Oy:llä ei ole ollut pääomalainaa tilikausilla 2011-2013. Oikaistun taseen pitkäaikainen vieras pääoma sisältää ainoastaan sisäiset velat, jotka koostuvat virallisen taseen erästä velat saman konsernin yrityksille (vuoden 2012 ja 2013 tilinpäätöksissä käytetty erästä nimitystä lainat saman konsernin yrityksiltä).

Laskennalliseen verovelkaan on siirretty edellä mainittu yhtiöverokannan (24,5%) mukainen osuus poistoerosta. Lyreco Finland Oy on kirjannut vuoden 2011 tilinpäätökseen kuluksi ja pakollisten varausten lisäykseksi tyhjilleen jääneen toimitilan vuokratulua 159 000 euroa sekä muita pakollisia varauksia 30 000 euroa. Tilinpäätöksen liitetiedoista on taseen vastattavaa puolelle lisätty leasingvastuina jäljellä olevat, sekä seuraavalla että myöhemmillä tilikausilla erääntyvät leasingmaksut.

Oikaistun taseen erä korolliset lyhytaikaiset velat koostuu virallisen taseen lyhytaikaisten velkojen erästä lainat rahoituslaitoksilta. Oikaistun taseen erät saadut ennakot ja ostovelat saadaan suoraan virallisesta taseesta. Sisäisiin ostovelkoihin on siirretty ostovelkojen osuus virallisen taseen erästä velat saman konsernin yrityksille. Muut sisäiset korolliset velat erä muodostuu virallisen taseen erästä velat saman konsernin yrityksille, josta on vähennetty edellä mainittu ostovelkojen osuus. Oikaistun taseen erään muut korottomat lyhytaikaiset velat on yhdistetty virallisen taseen erät muut velat ja siirtovelat.

4.4 Lyreco Finland Oy:n tunnuslukuanalyysi

Tunnuslukuanalyysiin on valittu yleisimmin käytetyt kannattavuutta, vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta kuvaavat tunnusluvut. Kannattavuutta mitataan useamman tunnusluvun avulla, koska sitä pidetään yleensä yrityksen tärkeimpänä toimintaedellytyksenä. Kannattavuutta mitataan usein liikevaihtoon suhteutetuilla katemittareilla ja pääomaan suhteutetuilla tuottomittareilla. (Balance Consulting 2014b.) Lyreco Finland Oy:n kannattavuutta kuvaaviksi tunnusluvuiksi on valittu tuloksen rakennetta kuvaavat myyntikateprosentti, käyttökateprosentti, liiketulosprosentti ja rahoitustulosprosentti sekä pääoman tuottoa kuvaavat kokonaispääoman tuottoprosentti, sijoitetun pääoman tuottoprosentti ja oman pääoman tuottoprosentti.

Jos yrityksen rahoitus ei puolestaan ole kunnossa, ei hyvä kannattavuus yksinään riitä yrityksen menestykseen. Tällöin on tärkeä tarkastaa yrityksen vakavaraisuutta, koska heikko rahoitusrakenne voi johtaa yrityksen vaikeuksiin. (Balance Consulting 2014b.) Lyreco Finland Oy:n vakavaraisuutta kuvaaviksi tunnusluvuiksi on valittu omavaraisuusaste, suhteellista velkaantuneisuus eli velkaprosentti ja net gearing- tunnusluku.

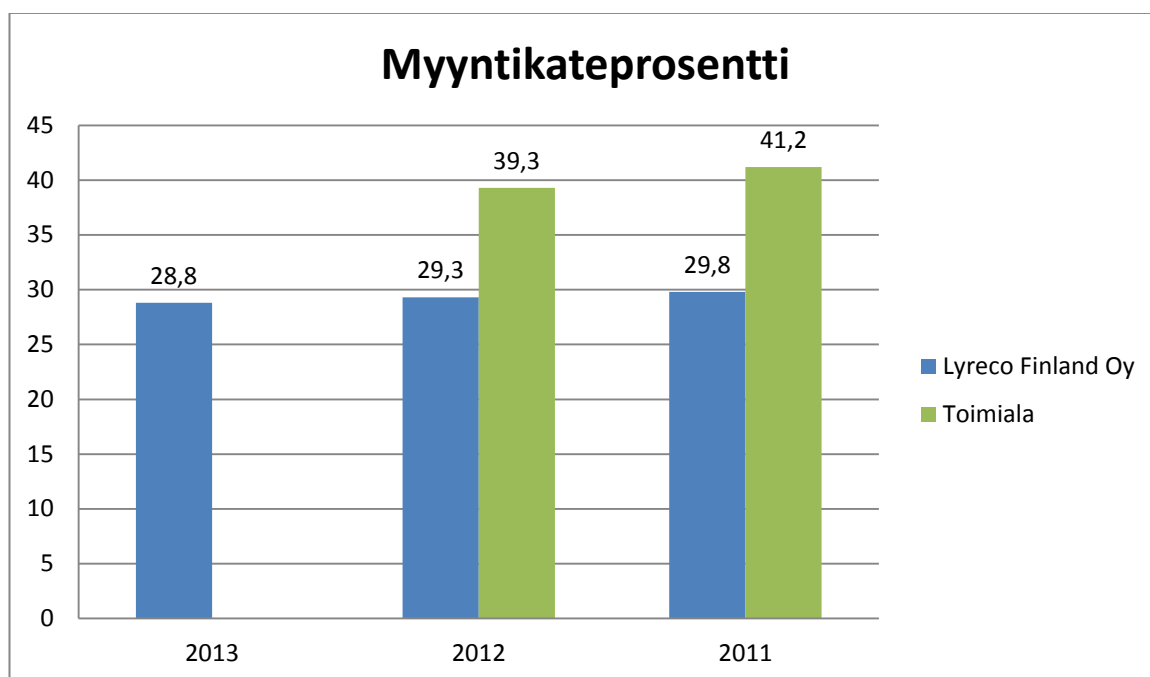
Maksuvalmiutta on puolestaan tärkeä tarkastaa, koska yrityksillä on usein paljon juoksevia kuluja kuten palkat ja tavaraostot. Vaikka yrityksen kannattavuus ja vakavaraisuus olisivatkin hyvässä kunnossa, on yrityksen myös selviydyttävä juoksevista kuluista. Heikko maksuvalmius voi johtaa pahimmillaan konkurssiin. (Balance Consulting 2014b.) Lyreco Finland Oy:n maksuvalmiutta kuvaavat tunnusluvut ovat Current Ratio ja Quick ratio.

4.4.1 Kannattavuus

Lyreco Finland Oy:n toimiala on paperi- ja toimistotarvikkeiden tukkukauppa. Lyreco Finland Oy:n tunnuslukuja vertaillaan toimialan vastaaviin tunnuslukuihin, jotka on saatu Toimiala Online palvelusta. Vertailulukuina toimivat toimialan mediaaniluvut. Toimiala Onlinen tiedon tuottajina toimivat esimerkiksi Finnvera ja Tilastokeskus. (Toimialaonline). Vertailuluvut on otettu pääasiassa Finnveran tilinpäätöstilastoista,

lukuun ottamatta myyntikateprosenttia, joka on otettu tilinpäätöstilastosta TOL2008. Oman pääoman tuotto prosentille ei löytynyt toimialalta vertailulukuja.

Lyreco Finland Oy:ssä on tarkasteluajanjakson 2011-2013 aikana tapahtunut useita muutoksia. Vuonna 2011 Lyreco-konserni yhdisti kaikki Suomen toimintonsa osaksi Lyreco Finland Oy:tä. Vuonna 2012 yritys yhtenäisti prosessinsa ja toimintonsa Lyreco-konsernin toimintamallien mukaisiksi. Yritys vaihtoi esimerkiksi toiminnanohjausjärjestelmänsä ja integroi sen osaksi koko konsernin laajuista järjestelmää. Kannattavuutta kuitenkin heikensi vuoden 2012 aikana läpiviedyt organisaatio- ja järjestelmämuutokset. (Lyreco Finland Oy 2012.) Toimintaprosesseja on vuoden 2013 aikana edelleenkin virtaviivaistettu ja kannattavuuden odotetaan paranevan vuodesta 2013 eteenpäin. (Lyreco Finland Oy 2012; Lyreco Finland Oy 2013.)

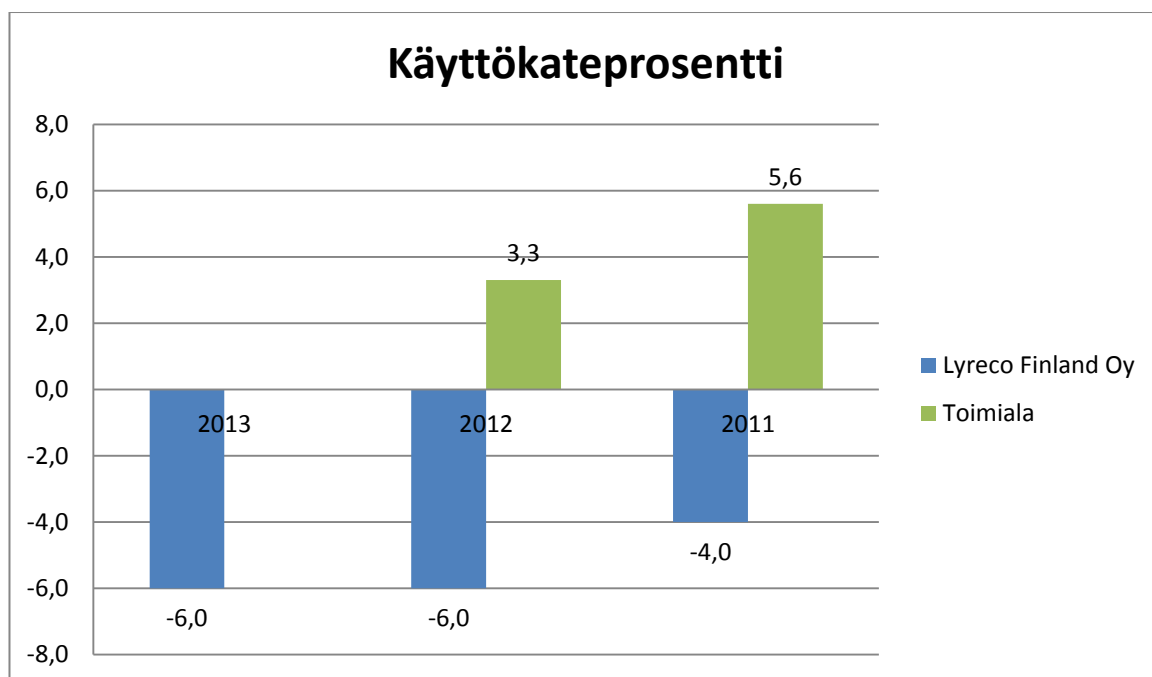

Kuvio 1. Myyntikateprosentti

Lyreco Finland Oy:n liikevaihto kasvoi huomattavasti vuodesta 2011 (22,1 miljoonaa euroa) vuoteen 2012 (36,4 miljoonaa euroa). Liikevaihdon kasvuun vaikutti erityisesti 30.06.2011 toteutetut yritysfuusiot. Yritysfuusiosta johtuen yrityksen vuoden 2011 tulokseen sisältyy fuusioitujen yhtiöiden osalta ainoastaan 6 viimeisimmän kuukauden tulosluvut. Vuoden 2013 liikevaihto oli 34,3 miljoonaa euroa, eli laskua oli tapahtunut 2,1 miljoonaa euroa vuoden 2012 liikevaihdosta. Toimialan yleinen taantuma oli pää-

osin syynä liikevaihdon laskuun. Tilikauden 2012 ostot olivat myös huomattavasti suuremmat kuin tilikauden 2011 ostot. Kuten tilikauden 2013 liikevaihto, myös ostot laskivat tilikaudesta 2012. Varasto on kasvanut tilikausilla 2011 ja 2012, mutta vähentynyt tilikaudella 2013. Vaikka edellä mainituissa luvuissa on vaihtelua, ei Lyreco Finland Oy:n myyntikateprosentti ole juurikaan muuttunut. Pientä laskua on kuitenkin tapahtunut vuodesta 2011, jolloin myyntikateprosentti oli 29,8. Laskua vuoteen 2012 oli 0,5 prosenttiyksikköä (29,3) ja myös vuodesta 2012 vuoteen 2013 0,5 prosenttiyksikköä (28,8).

Myyntikatteelle ei ole varsinaisia ohjearvoja, koska se on varsin toimialakohtainen. Kuitenkin kaupan (vähittäiskauppa ja tukkukauppa) toimialasta riippuen myyntikate on usein 15 prosentista (autokauppa) 60 prosenttiin (muotivaatteet) (Pohjois-Satakunnan Kehittämiskeskus, 4). Verrattaessa Lyreco Finland Oy:n myyntikateprosenttia toimialan mediaaniin, on Lyreco Finland Oy:n myyntikateprosentti huomattavasti alhaisempi. Toimialan myyntikateprosentti vuonna 2011 oli 41,2 % ja vuonna 2012 39,3 %. Vuoden 2013 toimialan lukuja ei ollut saatavilla.

Kuvio 2. Käyttökateprosentti

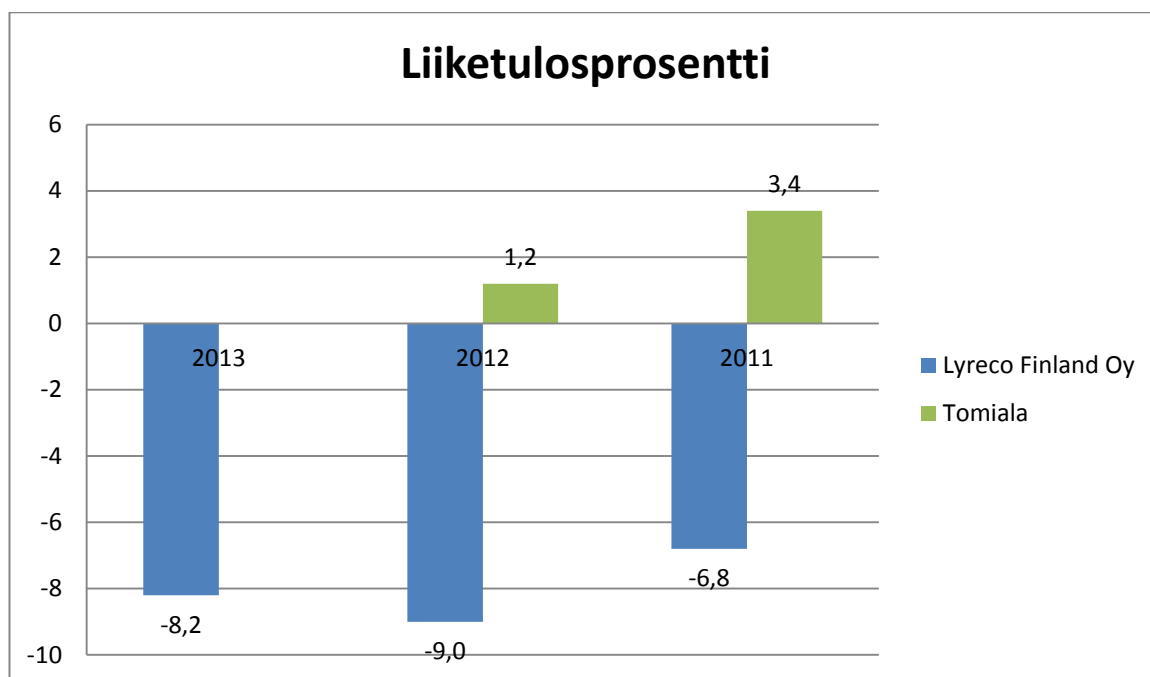
Lyreco Finland Oy:n käyttökateprosentti on ollut vuonna 2011 -4,0 prosenttia ja se heikentyi -6,0 prosenttiin tilikaudella 2012. Vuonna 2013 käyttökateprosentti oli vuo-

den 2012 tasolla, joten tunnusluku on ollut negatiivinen koko tarkastelujakson 2011-2013. Käyttökate kertoo lyhyen aikavälin tuloksen ja se saadaan vähentämällä liiketoiminnan tuotoista lyhytvaikutteiset kulut (ostot, ulkopuoliset palvelut, henkilöstökulut, liiketoiminnan muut kulut) (Salmi & Rekola-Nieminen 2005, 99). Lyreco Finland Oy:n lyhytvaikutteiset kulut ovat olleet varsin korkeat verrattuna liiketoiminnan tuottoihin. Tilikauden 2011 aikana tapahtunut yritysfuusio on osaltaan vaikuttanut kulujen nousuun. Esimerkiksi tilikauden 2012 ostot olivat yli 10 miljoonaa euroa suuremmat kuin 2011. Myös henkilöstökulut nousivat, kun vuoden 2011 keskimääräinen henkilömäärä oli 92 ja vastaavasti vuoden 2012 145 henkilöä. Tilikauden 2013 aikana yrityksen rakenteita uudistettiin ja toimintaprosesseja tehostettiin, joka näkyi alhaisempana kulutasona tilikauteen 2012 verrattuna. Vuonna 2013 kaikki lyhytvaikutteiset kulut vähenivät, lukuun ottamatta ulkopuolisia palveluja, jotka pysyivät edellisen tilikauden tasolla.

Käyttökateprosentille ei ole mahdollista antaa yleispätevää ohjearvoa, koska sen taso on pitkälti riippuvainen toimialasta ja pääomarakenteesta. Yrityksen toimialan luonne ja kilpailutilanne vaikuttavat käyttökateprosentin suuruuteen ja kehitykseen. (Balance Consulting 2014c.) Balance Consulting (2014c) arvioi, että tukkukauppaa harjoittavalle yritykselle 5 prosentin käyttökate olisi hyvä. Myös Yritystutkimus ry:n (2011, 61) mukaan ei käyttökateprosentille ole yleispätevää ohjearvoa, mutta heidän mukaan kaupan toimialojen käyttökateprosentti asettuu usein välille 2-10 prosenttia. Lyreco Finland Oy:n käyttökateprosentin ollessa koko tarkastelujaksolla 2011-2013 negatiivinen, jää se näin ollen huomattavasti edellä mainituista arvoista. Samoin käy kun verrataan käyttökateprosenttia toimialan mediaani lukuihin. Mikäli Lyreco Finland Oy olisi käyttökateella mitattuna toimialansa mediaanissa, tulisi sen käyttökateprosentin olla 3,3 prosenttia. Euroissa laskien vuoden 2013 liiketoiminnan tuotoille tavoitekäyttökate olisi $35127537,13 \times 0,033$ eli 1159208,73 euroa. Vuoden 2013 käyttökate oli -2094715,95 euroa, joten puuttuva käyttökate on 3253924,68 euroa. Tämä tarkoittaisi, että yrityksellä tulisi olla noin 3,25 miljoonaa euroa suuremmat tuotot ilman kulujen kasvattamista tai vastaavasti toteutuneet tuotot noin 3,25 miljoonaa euroa pienemmin kuluin.

Lyreco Finland Oy:n myyntikateprosentti on positiivinen, mutta käyttökateprosentti negatiivinen. Tämä kertoo usein liian matalasta myynnin määrästä suhteessa kiinteisiin kuluihin. Tilinpäätöstietojen perusteella on hankala jakaa kustannukset kiinteisiin ja

muuttuviin. Tavallisimpia yritysten kiinteitä kustannuksia ovat esimerkiksi koneiden, laitteiden ja kaluston sitoman pääoman korot ja poistot, tilavuokrat, lämmitys ja puhtaanapito, sähkön perusmaksut, yritysjohton ja toimihenkilöiden palkkakustannukset henkilösivukustannuksineen sekä erilaiset hallinto-, edustus-, atk- ja toimistotarvikekustannukset (Tenhunen 2013).

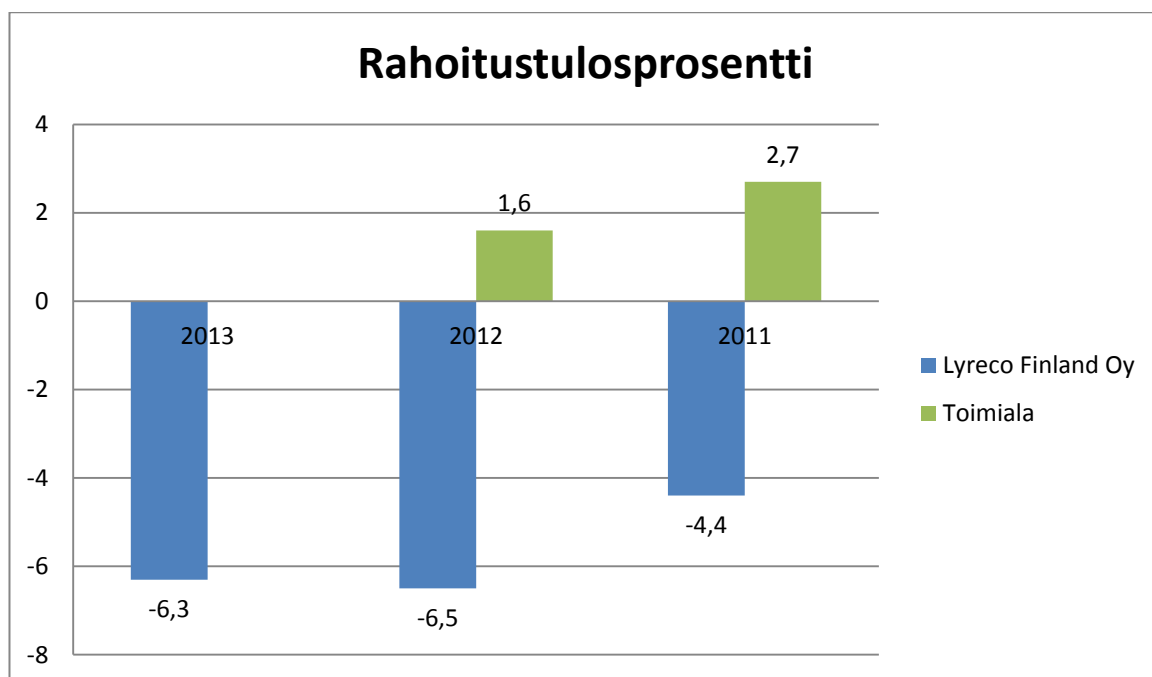

Kuvio 3. Liiketulosprosentti

Lyreco Finland Oy:n liiketulosprosentti on ollut käyttökateprosentin tavoin negatiivinen tarkastelujaksolla 2011-2013. Vuonna 2011 liiketulosprosentti oli -6,8 prosenttia ja heikkeni vuoteen 2012, jolloin se oli -9,0 prosenttia. Yrityksen liikevaihto heikkeni vuodesta 2012 (36,4 miljoonaa euroa) vuoteen 2013 (34,3 miljoonaa euroa). Liikevaihdon laskusta huolimatta liiketulos parani selkeästi vuodesta 2012 (-3,3 miljoonaa euroa) vuoteen 2013 (-2,9 miljoonaa euroa), eli parannusta oli noin 400 tuhatta euroa. Näin ollen liiketulosprosenttikin parani, ollen vuonna 2013 -8,2 prosenttia.

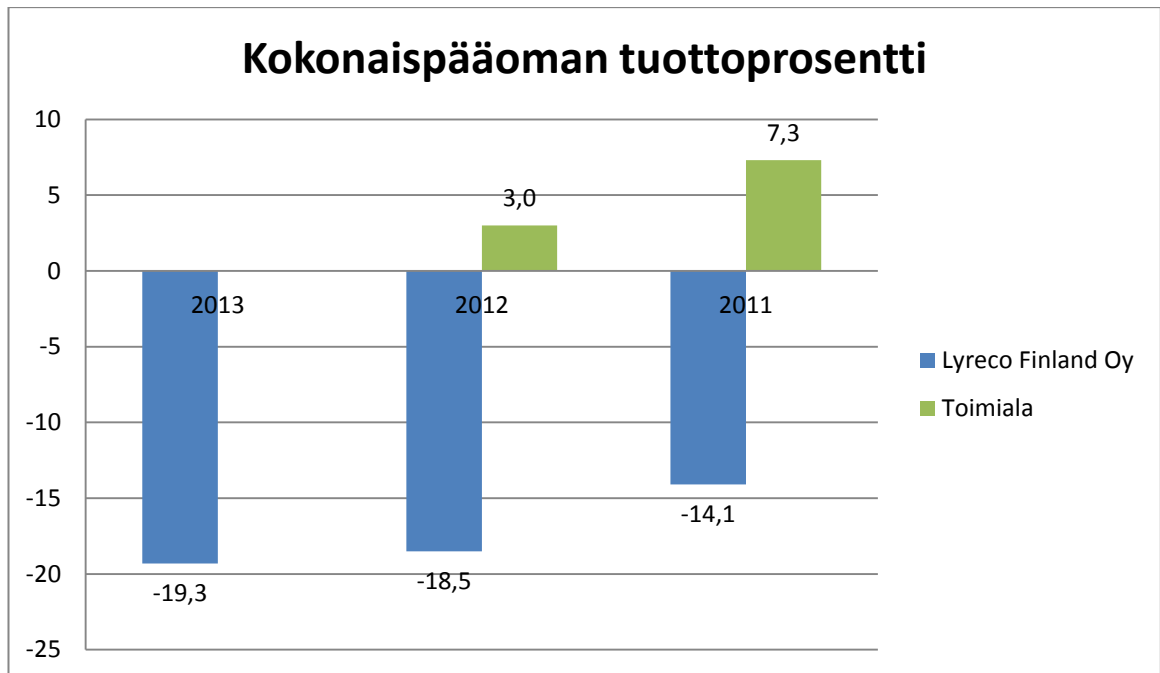
Yritystutkimus ry (2011, 62) antaa liiketulosprosentille seuraavia ohjearvoja: yli 10 % hyvä, 5-10 % tyydyttävä, alle 5 % heikko. Verrattaessa yrityksen liiketulosprosenttia näihin ohjearvoihin, on tunnusluku ollut tarkastelujakson aikana varsin heikko. Myös kun verrataan liiketulosprosenttia toimialan mediaanilukuihin, jotka olivat vuonna 2011 3,4 prosenttia ja 2012 1,2 prosenttia, voidaan todeta tunnusluvun olevan selkeästi toi-

mialan mediaanilukuja alhaisempi. Toisaalta tarkastelujaksolla myös toimialan mediaaniluvut ovat olleet Yritystutkimus ry:n ohjearvojen perusteella heikolla tasolla. Tämä kertoo toimialan yleisestä taantumasta.

Kuvio 4. Rahoitustulosprosentti

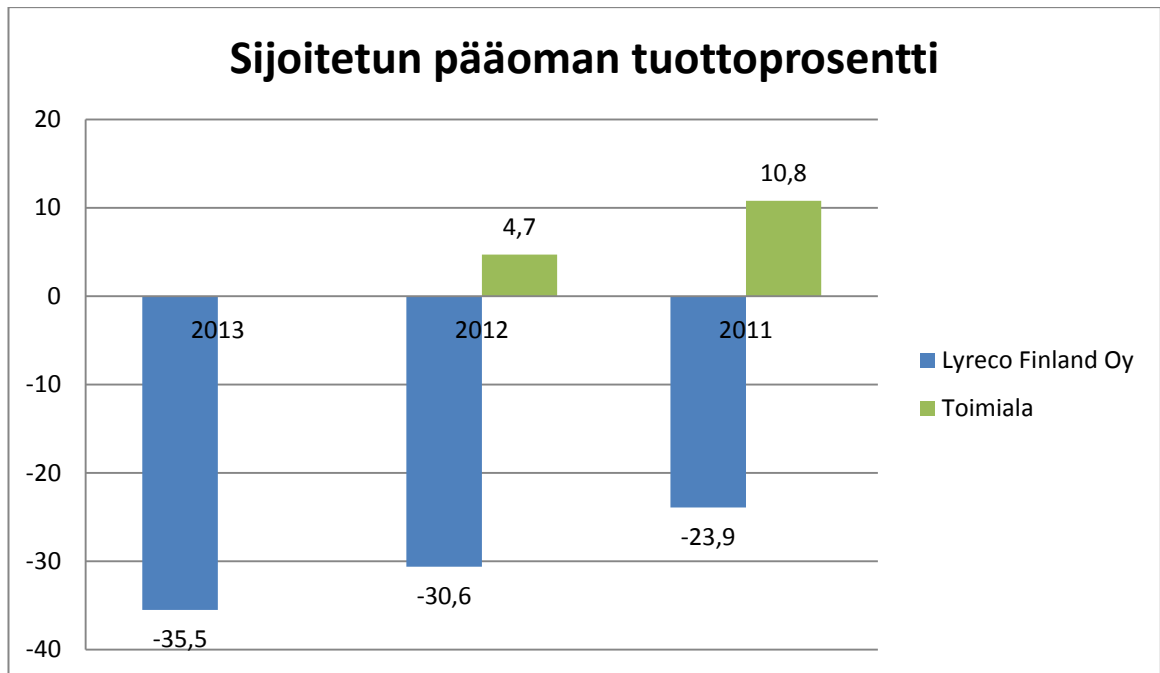
Vuonna 2011 Lyreco Finland Oy:n rahoitustulosprosentti oli -4,4 prosenttia ja se laski -6,5 prosenttiin vuonna 2012. Vuonna 2013 yrityksen nettotulos parani selkeästi noin -3,5 miljoonasta eurosta noin -3,0 miljoonaan euroon. Toisaalta poistot pienenevät vuodesta 2012 (1,13 miljoonaa euroa) vuoteen 2013 (791 tuhatta euroa). Näiden vaikutus näkyi rahoitustulosprosentin pienenä paranemisena. Rahoitustulosprosentti on ollut kuitenkin koko tarkastelujakson negatiivinen. Negatiivinen rahoitustulos kertoo usein siitä, että yritys on kattanut juoksevia rahoituskulujaan lisävelalla tai purkamalla likviditeettiään. Negatiivinen rahoitustulos kertoo myös sen, että tulo-rahoitusta ei ole riittänyt lainojen lyhennyksiin eikä voitonjakoon. (Balance Consulting 2014d.) Toimialalla rahoitustulosprosentti on pysynyt positiivisena, vaikkakin jonkin verran laskua on tapahtunut.

Kuvio 5. Kokonaispääoman tuotto prosentti

Kuten edellä esitetyt voittoprosentit, on Lyreco Finland Oy:n pääoman tuotto myös selvästi negatiivinen. Tarkastelujakson tilikausien ollessa tappiollisia, on kokonaispääoman tuotto prosentti negatiivinen. Yritystutkimus ry antaa kokonaispääoman tuotolle seuraavanlaisia ohjearvoja: yli 10 % hyvä, 5-10 % tyydyttävä, alle 5 % heikko. Lyreco Finland Oy:n kannattavuus on kokonaispääoman tuotto prosentilla mitattuna ollut heikko koko tarkastelujakson. Toimialan kokonaispääoman tuotto prosentti oli vuonna 2011 tyydyttävällä tasolla, mutta laski huomattavasti vuonna 2012, jolloin se oli heikolla tasolla. Tarkastusjakson tilikausien ollessa tappiollisia, ei yritys ole pystynyt tuottamaan sitoutuneelle pääomalle tuottoa.

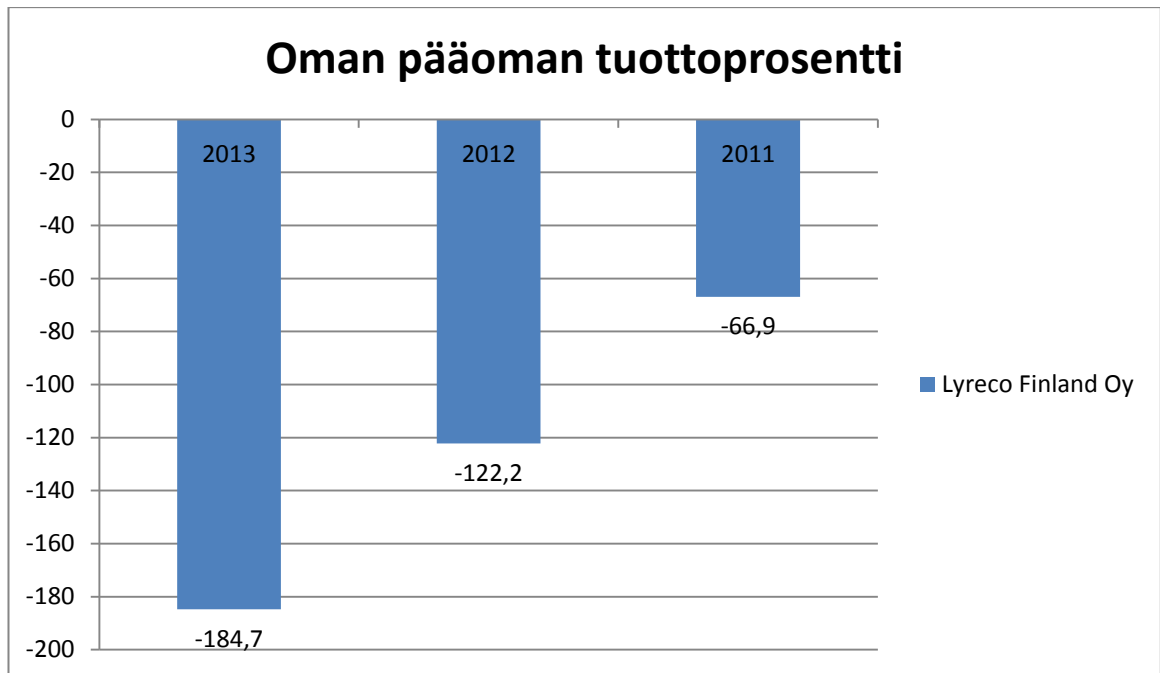
Tunnuslukuun vaikuttaa vahvasti se, että Lyreco Finland Oy:n nettotulos on ollut jatkuvasti negatiivinen. Negatiivisen nettotuloksen seurauksena on myös oma pääoma pienentynyt ja näin ollen yritys korottikin omaa pääomaa vuonna 2013 4,0 miljoonalla eurolla.

Kuvio 6. Sijoitetun pääoman tuotto prosentti

Koska Lyreco Finland Oy:n nettotulos on negatiivinen, on myös sijoitetun pääoman tuotto prosentti negatiivinen. Sijoitetun pääoman tuotto prosenttin mukaan yrityksen kannattavuus on heikolla tasolla. Sijoitetun pääoman tuotto prosentti on huomattavasti toimialan mediaania heikompi. Toimialan mediaani on myös selvästi laskenut 10,8 prosentista (2011) 4,7 prosenttiin (2012), ollen kuitenkin vielä tyydyttävällä tasolla.

Parantaakseen sijoitetun pääoman tuotto prosenttia tulisi Lyreco Finland Oy:n tarkastaa kulurakennettaan ja karsia ylimääräiset kulut nettotuloksen parantamiseksi. Erittäin tärkeää olisi myös taseen omaisuuserien läpikäynti, jotta tuottamaton omaisuus saataisiin karsittua. Sijoitetun pääoman tuotto prosentti paranee, jos pienemmällä pääomalla saadaan sama liikevaihto aikaan. (Kallunki & Kytönen 2007, 77.)

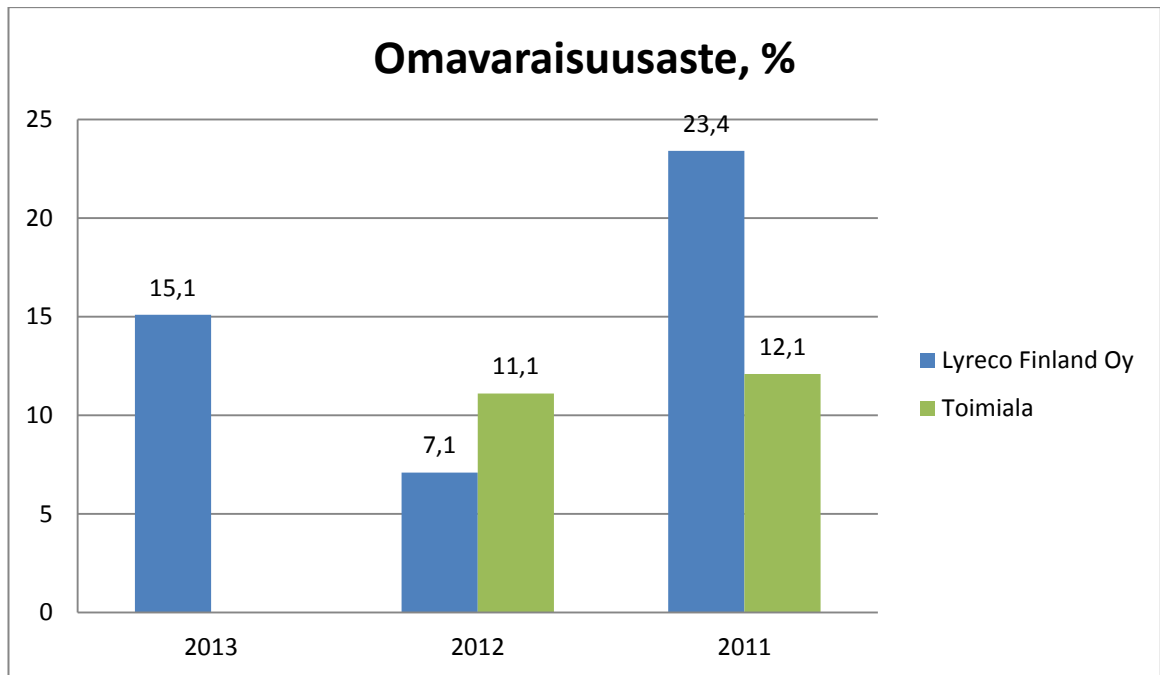

Kuvio 7. Oman pääoman tuotto prosentti

Oman pääoman tuotto prosentti on tarkastelujaksolla painunut kovasti miinuksien puolelle ja on melkein kolminkertaistunut vuodesta 2011 vuoteen 2013. Negatiivinen nettotulos ja oman pääoman pienuus verrattuna kokonaispääomaan ovat aiheuttaneet tunnusluvun hyvinkin negatiiviset arvot. Vaikka nettotulos paranikin noin 0,5 miljoonalla eurolla vuonna 2013, tunnusluku heikkeni entisestään, koska tilikauden keskimääräinen oikaistu oma pääoma heikkeni vuoden 2012 noin 2,9 miljoonasta eurosta 1,6 miljoonaan euroon vuonna 2013. Tappiolliset tilikaudet ovat jatkuvasti pienentäneet omaa pääomaa, näin ollen yritys korottikin omaa pääomaa vuonna 2013 4,0 miljoonalla eurolla. Oman pääoman tuotto prosentille ei löytynyt toimialan vertailulukua.

4.4.2 Vakavaraisuus

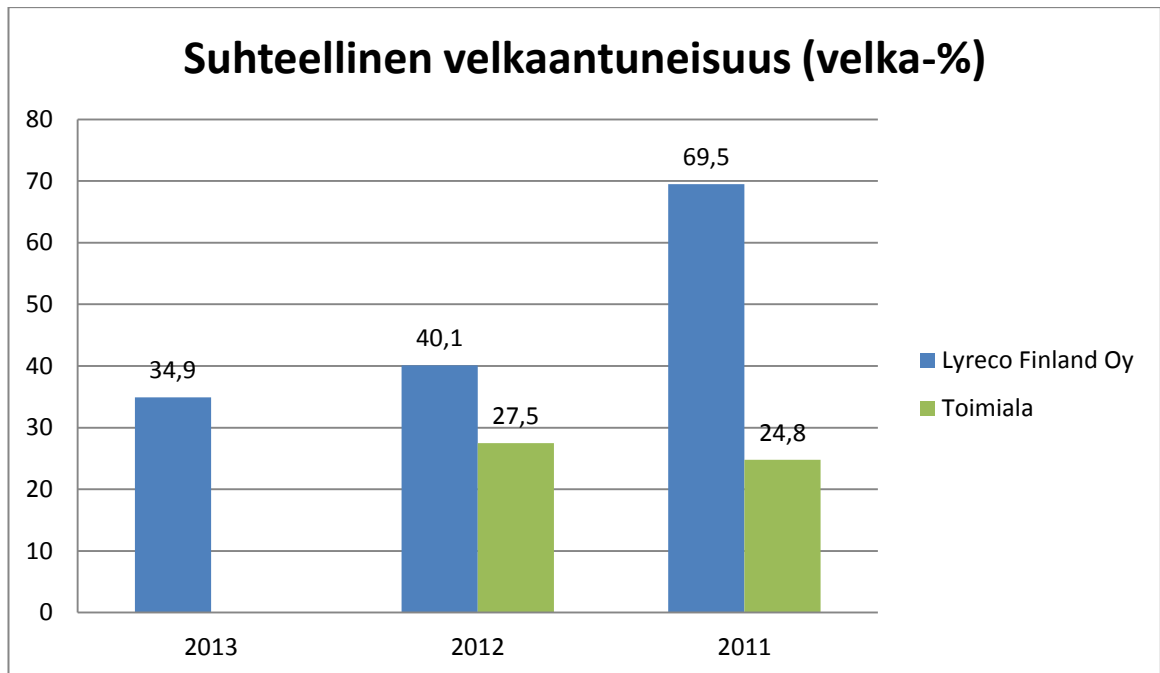
Vakavaraisuuden tunnusluvut kuvaavat yrityksen pääomarakennetta eli oman ja vieraan pääoman suhdetta. Net gearing tunnusluvulle ei löytynyt toimialalta vertailulukua.

Kuvio 8. Omavaraisuusaste

Yritystutkimus ry antaa omavaraisuusasteelle seuraavia ohjearvoja: yli 40 % hyvä, 20-40 % tyydyttävä, alle 20 % heikko. Lyreco Finland Oy:n omavaraisuusaste oli vuonna 2011 tyydyttävällä tasolla. Tämän jälkeen omavaraisuusaste on pudonnut ja oli vuonna 2012 ainoastaan 7,1 prosenttia eli heikolla tasolla. Omavaraisuusaste parani selkeästi vuodesta 2012 vuoteen 2013, jolloin se oli 15,1 prosenttia, mutta kuitenkin vielä heikolla tasolla. Tarkastelujakson tilikausien ollessa tappiollisia, on omavaraisuusasteen nousu erittäin tärkeää, koska tunnusluku mittaa juuri yrityksen tappion sietokykyä. Tappiollisten tilikausien myötä yrityksen vakavaraisuus on vajonnut omavaraisuusasteen perusteella matalaksi. Vieraan pääoman määrä on näin ollen liian suuri verrattuna omaan pääomaan.

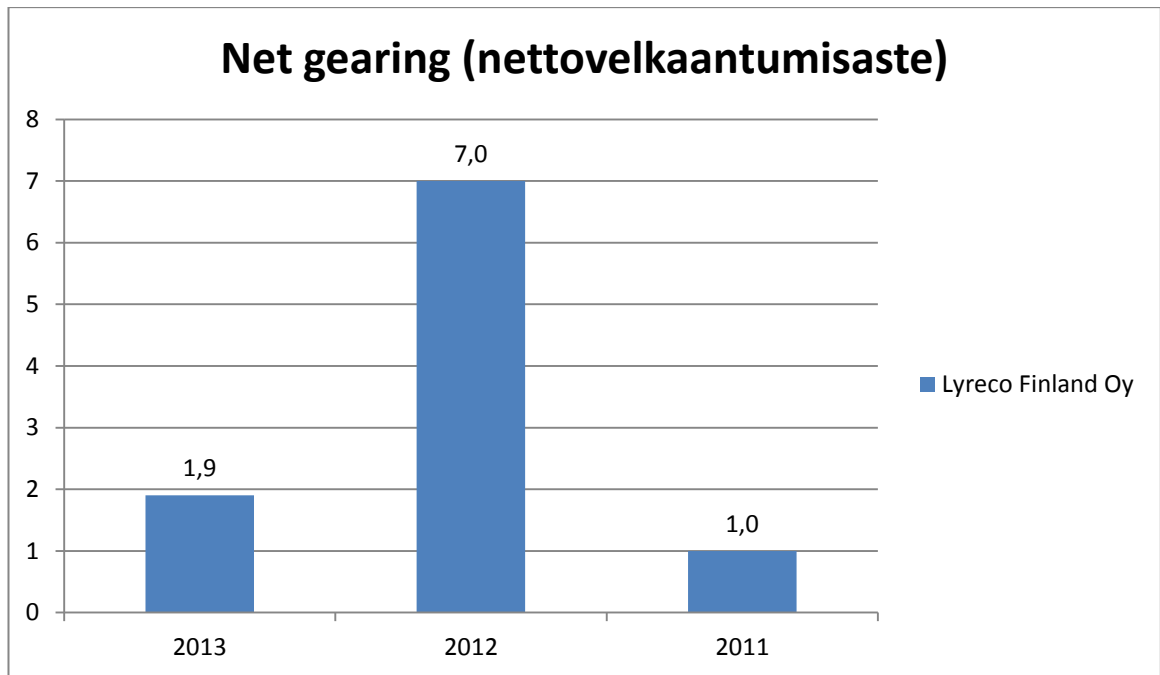
Kun verrataan yrityksen omavaraisuusastetta toimialan mediaaniin, on omavaraisuusaste ollut vuonna 2011 lähes kaksi kertaa toimialan mediaania korkeampi. Kuitenkin vuonna 2012 omavaraisuusaste on laskenut toimialan mediaania heikommaksi. Vuonna 2013 yrityksen omavaraisuusaste on yli kaksinkertaistunut verrattuna edelliseen vuoteen, syynä lähinnä yhtiön oman pääoman korotus 4,0 miljoonalla eurolla.

Kuvio 9. Suhteellinen velkaantuneisuus

Lyreco Finland Oy:n suhteellinen velkaantuneisuus oli vuonna 2011 tyydyttävällä tasolla. Tunnusluku pieneni selkeästi vuonna 2012, ollen lähestulkoon hyvällä tasolla. Tunnusluku jatkoi pienenemistään vuonna 2013, jolloin se oli hyvällä tasolla. Lyreco Finland Oy:n vieras pääoma on pienentynyt selkeästi tarkastelujaksolla. Vieras pääoma oli vuoden 2011 virallisessa taseessa noin 14,9 miljoonaa euroa ja se laski vuoteen 2013, jolloin se oli noin 11,2 miljoonaa euroa. Oikaistun taseen vastaavat luvut olivat vuonna 2011 noin 15,4 miljoonaa euroa ja vuonna 2013 noin 12,0 miljoonaa euroa.

Toimialan suhteellinen velkaantuneisuus on ollut tarkastelujaksolla hyvällä tasolla. Lyreco Finland Oy:n suhteellinen velkaantuneisuus oli vuonna 2011 selkeästi toimialan mediaania heikompi. Toimialan mediaani on hieman heikentynyt vuodesta 2011 vuoteen 2012, kun puolestaan samalla ajanjaksolla on Lyreco Finland Oy:n tunnusluku selvästi parantunut, jääden kuitenkin selkeästi toimialan mediaanista. Tähänkin tunnuslukuun on vaikuttanut vuonna 2011 tapahtunut yritysfuusio, jolloin sulautuneen yrityksen lopputilityksen mukaiset varat ja velat siirtyivät Lyreco Finland Oy:n taseeseen.

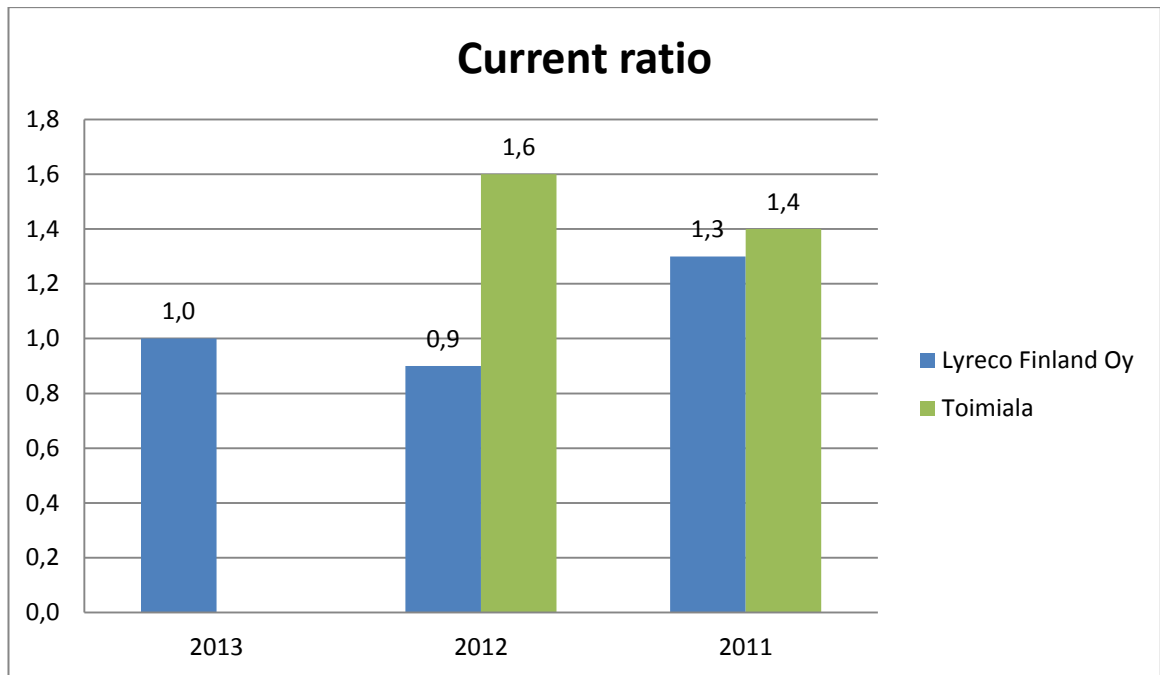

Kuvio 10. Net gearing (nettovelkaantumisaste)

Yritystutkimus ry:n mukaan net gearing arvoa voidaan pitää hyvänä, jos sen arvo on alle yhden. Lyreco Finland Oy:n net gearing arvo oli vuonna 2011 melkein hyvällä tasolla, saaden arvon 1,0. Tunnusluvun arvo kuitenkin heikkeni selvästi vuonna 2012, jolloin se oli 7,0. Eli korollista vieras pääomaa vähennettynä rahat ja rahoitusarvopapereilla oli seitsemänkertaisesti verrattuna omaan pääomaan. Korollinen vieras pääoma pieneni selkeästi vuodesta 2012 (8,2 miljoonaa euroa), vuoteen 2013, jolloin se oli ainoastaan 4,8 miljoonaa euroa. Vastaavasti samalla ajanjaksolla oma pääoma lähes kaksinkertaistui noin 1,1 miljoonasta eurosta noin 2,1 miljoonaan euroon. Nämä muutokset näkyivät tunnusluvun paranemisena. Tunnusluvun arvo 1,9 kertoo kuitenkin, että korollista vieras pääomaa vähennettynä rahat ja rahoitusarvopapereilla on lähes kaksi kertaa enemmän kuin omaa pääomaa.

4.4.3 Maksuvalmius

Lyreco Finland Oy:n maksuvalmiutta kuvataan current ration ja quick ration avulla.

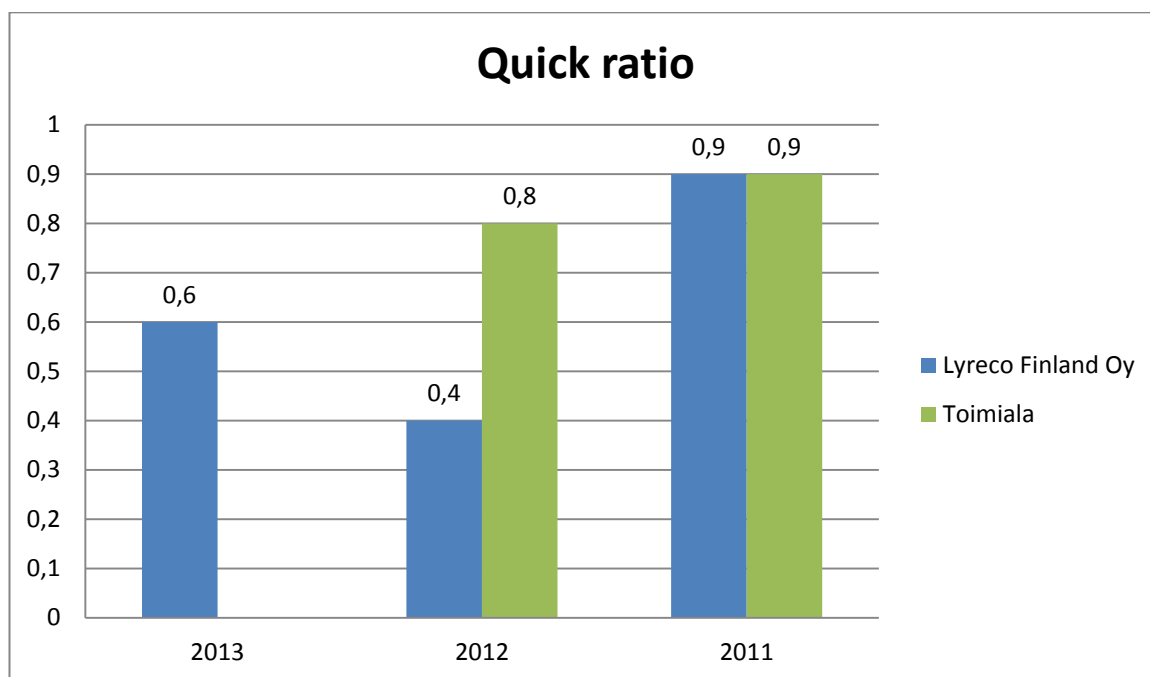

Kuvio 11. Current ratio

Yritystutkimus ry antaa current ratiolle seuraavia ohjearvoja: yli 2 hyvä, 1-2 tyydyttävä, alle 1 heikko. Lyreco Finland Oy:n current ratio oli vuonna 2011 tyydyttävällä tasolla. Vuoden 2011 current ration arvo 1,3 kertoo sen, että yrityksen rahoitus- ja vaihto-omaisuus yhteensä riittäisivät maksamaan yrityksen lyhytaikaiset velat 1,3-kertaisesti. Vuoden 2012 tunnusluvun arvo 0,9 kertoo, että yrityksen likviditeetti on current ratiolla mitattuna heikentynyt vuodesta 2011. Vuonna 2012 tunnusluku oli vajonnut heikolle tasolle, mutta vuonna 2013 yrityksen likviditeetti current ratiolla mitattuna oli hieman noussut, jolloin se oli heikon ja tyydyttävän rajalla.

Vuoden 2012 current ration heikentyminen johtui sekä likvidien varojen että lyhytaikaisen vieraan pääoman muutoksista. Yrityksen vaihto-omaisuus kasvoi, mutta lyhytaikaiset saamiset sekä rahat ja rahoitusarvopaperit laskivat selkeästi. Lyhytaikainen vieras pääoma kasvoi lähinnä korollisen vieraan pääoman osalta. Niskasen ja Niskasen (2003, 118-119) mukaan lyhytaikaisen vieraan pääoman kasvu voi olla hyvä asia silloin, jos yritys saa tavarantoimittajiltaan ostovelkarahoitusta, joka on maksuehtojen perusteella ilmaista. Mutta kehitystä ei voida pitää hyvänä puolestaan silloin, mikäli lyhytaikaisen vieraan pääoman kasvu johtuu korollisen vieraan pääoman kasvusta.

Kun verrataan Lyreco Finland Oy:n current ratiota toimialan mediaanin, on vuoden 2011 arvo vain hieman toimialan mediaania heikompi. Toimialan mediaani on vahvistunut vuonna 2012, kun taas Lyreco Finland Oy:n current ratio on heikentynyt. Vuonna 2013 yrityksen rahoitusomaisuus kasvoi hieman, mutta vaihto-omaisuus puolestaan pieneni selkeästi. Tästä huolimatta current ration arvo parantui. Syynä tähän on lyhytaikaisen vieras pääoman pieneneminen. Lyhytaikaisen vieraan pääoman pienenemistä voidaan pitää hyvänä, koska se johtui lähinnä korollisen vieraan pääoman laskusta.

Kuvio 12. Quick ratio

Yritystutkimus ry antaa quick ratiolle seuraavia ohjearvoja: yli 1 hyvä, 0,5-1 tyydyttävä, alle 0,5 heikko. Lyreco Finland Oy:n quick ratio oli vuonna 2011 tyydyttävällä tasolla. Vuoden 2012 quick ratio-tunnusluvun perusteella, voidaan todeta yrityksen likviditeetin heikentyneen selvästi vuodesta 2011. Tunnusluku on ollut vuonna 2012 heikolla tasolla, mutta nousi vuonna 2013 takaisin tyydyttävälle tasolle.

Lyreco Finland Oy:n quick ratio oli samalla tasolla toimialan mediaanin kanssa vuonna 2011. Toimialan mediaani heikkeni hieman vuonna 2012. Lyreco Finland Oy:n quick ratio oli vuonna 2011 0,9 ja heikentyi selvästi vuoteen 2012, jolloin se oli 0,4. Eli vuonna 2012 quick ratio oli selvästi toimialan mediaania matalampi. Quick ratio kuitenkin

nousi vuonna 2013, koska rahoitusomaisuus hieman nousi ja vastaavasti lyhytaikainen vieras pääoma laski.

Current ration ja quick ration perusteella voidaan todeta Lyreco Finland Oy:n maksuvalmiuden olevan tyydyttävällä tasolla. Mikäli yrityksen quick ratio olisi hyvällä tasolla eli vähintään 1, rahoitusomaisuutta tulisi olla $8764667,70$ (lyhytaikainen vieras pääoma pois lukien saadut ennakot) - $4843012,87$ (rahoitusomaisuus) = $3921654,83$ euroa enemmän.

4.5 Haastattelu

Haastattelun tavoitteena oli syventää Lyreco Finland Oy:n taloudellisen tilan ymmärrystä. Haastattelu toteutettiin yrityksen toimitiloissa Vantaalla 7.10.2014. Haastateltavana oli Lyreco Finland Oy:n talousjohtaja Mikko Lamberg. Mikko Lamberg on toiminut tehtävässään hieman yli kaksi vuotta. Hänellä on noin viidentoista vuoden kokemus taloushallinnon tehtävistä ja hän on aikaisemmin työskennellyt suomalaisissa pörssiyrityksissä esimerkiksi IFRS tilinpäätöskäytäntöjen ja kansainvälisen liiketoiminnan parissa. Hän on valmistunut Helsingin kauppakorkeakoulusta vuonna 2000 pääaineenaan laskentatoimi. Syventävät opinnot olivat ulkoisen laskentatoimen opintoja. (Lamberg, M. 7.10.2014).

Tulon lähteet ja kuluerät

Lyreco Finland Oy:n perustulonlähteenä on työpaikkatarvikkeiden myynti yritysasiakkaille. Myyntikanavina ovat suurasiakasmyynti, kenttämyynti ja jälleenmyynti. Vastaa- vasti valtaosa kuluista on myyntiin tulevien tuotteiden hankintamenoja. Muuttuvat kulut on sidottu volyymin määrään. Kiinteiden kulujen osuus on alle 10% kaikista kuluista. (Lamberg, M. 7.10.2014).

Haasteet ja uhkat

Isoin uhka Lyreco Finland Oy:lle on tällä hetkellä Suomen yleinen taloudellinen tilanne, joka on vaikuttanut melkein toimialaan kuin toimialaan vuodesta 2009. Yleisen taloudellisen tilan on odotettu paranevan, mutta nyt on kuitenkin kulunut jo viisi vuotta il-

man merkittävää muutosta. Yleisen taloudellisen tilan ennusteet eivät näytä kovin hyviltä ensi vuodellekaan. (Lamberg, M. 7.10.2014).

Lyreco Finland Oy:n tuotteiden myyntiin vaikuttaa se, paljonko heidän asiakkailtaan on työntekijöitä. Yrityksen tuotteet ovat kulutustavaroita, joita ihmiset käyttävät työssään. Näin ollen, jos työttömyys kasvaa eli työntekijöiden määrä vähenee, näkyy se suoraan toimialalla. Myös yrityksen asiakkailta olevat kovan kustannuspaineet ovat uhka, sillä ala on todella kilpailtu. Taloudellinen tila ja kilpailu näkyvät katteissa. Yrityksellä on paljon myyntiä julkiselle sektorille. Nämä ovat usein muutaman vuoden sopimuksia, jonka jälkeen sopimukset kilpailutetaan uudestaan eli sopimusten uusiminen on tärkeää. (Lamberg, M. 7.10.2014).

Tilinpäätösanalyysin pohdintaa

Lyrecon ja Officedayn toiminnan yhdistyminen tapahtui vuonna 2011 ja vuonna 2012 yrityksessä tehtiin suuri järjestelmäintegraatio, jossa siirryttiin Lyrecon SAP toiminnanohjausjärjestelmään. Kyseessä olivat isot muutokset, jotka vaikuttivat yrityksen toimintatapaan. Järjestelmäintegraatio oli kallis, ja vuonna 2012 tulos olikin heikoimmillaan. Vuonna 2013 kulut vähenivät ja tulos parani. Se johtui siitä, että yrityksellä oli merkittävät kulunsäästöohjelmat vuonna 2013. Karkeasti vuodesta 2012 vuoteen 2013 yritys on säästänyt miljoona euroa kuluissa. Vaikka 2013 liikevaihto laski, olivat kulusäästöt huomattavasti merkittävämpiä. Kuluissa noin 7,5% muutos kompensoi liikevaihdon laskun. Tänä vuonna vaikuttaa siltä, että liikevaihto kasvaa ja kulut tulevat edelleen alaspäin verrattuna vuoteen 2013. Kiinteät kulut laskivat vuonna 2013 ja laskevat myös vuonna 2014. Taseen loppusummaa on heikentänyt tappiollinen tulos. Toinen taseen loppusummaan vaikuttava asia on vuonna 2013 tehty oman pääoman korotus 4 miljoonaa euroa. (Lamberg, M. 7.10.2014).

Koska yritysfuusio on tapahtunut taantuman aikaan, on fuusion vaikutusten arvioiminen hankalaa. Yleisesti yritysfuusioista tulee kuluja, kun yritykset yhdistetään. Aluksi kulujen muodossa fuusio vaikuttaa negatiiviselta, mutta sen jälkeen positiiviselta. Vakaaraisuuden kannalta fuusio on hyvä asia, koska se auttaa rahoituksen kannalta, esimerkiksi investointeja mietittäessä. Lyrecoissa fuusion etu on myös se, että se tuo yritykselle kansainvälisiä asiakkaita. (Lamberg, M. 7.10.2014).

Myyntikatteen tulee aina olla positiivinen. Yrityksen myyntikate ei kuitenkaan vielä riitä kattamaan kaikkia menoja, minkä vuoksi käyttökateprosentti on jäänyt negatiiviseksi. (Lamberg, M. 7.10.2014).

Tyypillistä kansainvälisillä yrityksillä on, että osakepääoma on pieni. Yrityksellä ei ole ulkopuolista velkaa vaan rahoitus on hoidettu konsernin sisäisesti. Konsernin sisäinen velka on joustavampaa, kuin ulkoinen rahoitus. Konserni on jatkuvasti tehnyt voittoa, mikä mahdollistaa rahoittamisen. Sekä rahoitus että maksuvalmius tulevat konsernin kautta. Perinteinen omavaraisuusaste ei ole näin ollen niin olennainen mittari. (Lamberg, M. 7.10.2014).

Maksuvalmius tulee konsernin kautta eli konserni hoitaa lyhytaikaisen lainaamisen. Myös käyttöpääoman paraneminen on ollut tärkeää maksuvalmiutta ajatellen. Kun varaston arvo laski 1,5 miljoonaa euroa, vapautui kyseinen summa parempaan käyttöön. (Lamberg, M. 7.10.2014).

Vaikka toimialalla on ollut taantumaa, on yritys mennyt ylöspäin eli siinä mielessä yritys menee valtavirtaa vastaan. (Lamberg, M. 7.10.2014).

Yritys on hionut toimintoja ja prosesseja, mikä on näkynyt esimerkiksi käyttöpääoman pienenemisenä. Se tulee käytännössä siitä, että varaston hallintaa on saatu tehostettua eli varaston arvoa on saatu alas vuodessa noin 1,5 miljoonaa euroa. Varaston kiertoaika on pienentynyt, mutta toimitusvarmuus on silti pysynyt hyvänä. Toimintojen tehostamisesta ja prosessien virtaviivaistamisesta saatujen hyötyjen vaikutus on näkynyt vuodesta 2013 eteenpäin. Hyöty on alkanut vuonna 2013, jolloin se oli jo merkittävää (esimerkiksi merkittävät kulusäästöt). Tänä vuonna kulurakenne tulee alaspäin eli kulut tippuu. Tulos paranee ja myös seuraavalle vuodelle odotetaan tuloksen paranevan. (Lamberg, M. 7.10.2014).

Yrityksen tulevaisuus

Yrityksen tavoitteena on liiketoiminnan saaminen kannattavaksi. Vaikka tulos ei ole vielä positiivinen, on edellisten kahden vuoden suuntaus ollut oikea. Kiinteät kulut on

pidettävä järkevälle tasolla ja niitä onkin saatu hyvin alas. Samalla kulurakenteella pyritään nostamaan liikevaihtoa. Myös uudet tuotealueet tuovat uusia mahdollisuuksia sekä vahvistavat yrityksen taloudellista tilaa. (Lamberg, M. 7.10.2014).

Yrityksen taloudellinen tilanne on ehdottomasti mennyt parempaan suuntaan. Suomen taloudellinen tilanne tulee olemaan ennusteiden mukaan haasteena jatkossakin. Taloustutkimuksen mukaan Lyreco Finland Oy:n toiminta on alan parasta. Markkinaosuuden kasvattamisen myötä myös kannattavuus paranee. (Lamberg, M. 7.10.2014).

5 Yhteenveto

Opinnäytetyön tavoitteena oli analysoida Lyreco Finland Oy:n taloudellista tilaa tarkastelujaksolla 2011-2013. Yrityksen taloudellisen tilan selvittämiseksi toteutettiin kattava tunnuslukuanalyysi sekä teemahaastattelu. Näillä kahdella menetelmällä saatiin mielestäni suhteellisen hyvä kuva yrityksen tarkastelujakson aikaisesta taloudellisesta tilasta. Haastattelussa arvioitiin myös yrityksen tarkastelujakson jälkeistä taloudellista tilaa ja tulevaisuuden näkymiä.

Toimialan taantuma on näkynyt Lyreco Finland Oy:n tunnusluvuissa. Yrityksen taloudellinen tila heikkenikin vuodesta 2011 vuoteen 2012, mutta kuitenkin parani vuonna 2013. Vaikka Suomen yleinen taloudellinen tilanne on tarkastelujakson jälkeenkin vaikuttanut toimialaan, on Lyreco Finland Oy:n taloudellinen tilanne mennyt parempaan suuntaan. Tällöin on mahdollista kasvattaa markkinaosuutta, jonka myötä myös kannattavuus paranee.

Lyreco Finland Oy:n taloudellinen tila on kannattavuuden tunnuslukujen perusteella suhteellisen heikolla tasolla. Myyntikateprosentti laski hieman tarkastelujaksolla, kun taas käyttökateprosentti pysyi tarkastelujakson alun heikkenemisen jälkeen vuonna 2013 vuoden 2012 tasolla. Liiketulosprosentti ja rahoitustulosprosentti myös heikkenivät vuodesta 2011 vuoteen 2012, mutta kääntyivät hieman parempaan vuonna 2013. Rahoitustuloksen ollessa negatiivinen, on yritys joutunut käyttämään tuottojen lisäksi muuta rahoitusta kuin tulorahoitusta rahoituksen kustannusten ja verojen maksamiseen. Koko tarkastelujakson 2011-2013 aikana on yrityksen tulos ollut tappiollinen.

Tuloksen ja samalla kannattavuuden parantamiseksi tulisi yrityksen pyrkiä nostamaan myyntiä eli liikevaihtoa samoilla kulumäärillä tai vastaavasti pyrkiä samaan liikevaihtoon pienemmillä kuluilla. Kulujen vähentäminen tietyn liikevaihdon saavuttamiseksi ei ole kuitenkaan helppoa. Yritys on tarkastelujakson aikana virtaviivaistanut toimintojaan ja tehostunut toiminta onkin näkynyt tilikaudella 2013 esimerkiksi operatiivisten kulujen sekä varaston arvon alenemisena. Tilikaudella 2014 vaikuttaa siltä, että liikevaihto kasvaa ja kulut laskevat edelleen verrattuna vuoteen 2013. Suuntaus on ollut oikea vuodesta 2013 alkaen ja näin ollen voidaan odottaa kannattavuuden paranevan jatkossa.

Kun kannattavuutta tarkastellaan pääoman tuoton kannalta, ovat tarkastelujakson aikana olleet tappiolliset tulokset saaneet tunnuslukujen arvot heikoiksi. Jotta pääoman tuottoa mittaavat tunnusluvut saataisiin paremmiksi, olisi nettotuloksen parantaminen ehdottoman tärkeää. Tappiolliset tulokset pienentävät jatkuvasti omaa pääomaa ja tämä heikentää koko tasetta. Taseen vahvistamiseksi yrityksen omaa pääomaa korotettiin tilikaudella 2013 4,0 miljoonalla eurolla. Ilman oman pääoman korotusta yrityksen oma pääoma olisi ollut negatiivinen. Tappiollisen tuloksen myötä yritys ei ole pystynyt jakamaan pääomille tuottoja. Tulokset on kuitenkin kääntynyt ja tavoitteena on saada tulos positiiviseksi mahdollisimman nopeasti. Tämä toisi pääomille toivottuja tuottoja. Jos yrityksen tuottokehitys jatkaisi nousuaan, yritys pystyisi parantamaan kannattavuuttaan, mikä parantaisi tulorahoituksen riittävyttä, takaisin maksukykyä ja voittojen myötä myös rahoitusrakennetta. Jos kannattavuus paranee jatkuvasti, johtaa se vähitellen siihen, että yrityksen tunnusluvut ovat hyviä. (Laitinen 2002, 63).

Lyreco Finland Oy:n taloudellinen tila on vakavaraisuuden tunnusluvuilla arvioituna suhteellisen tyydyttävällä tasolla. Vaikkakin omavaraisuusaste on Yritystutkimus ry:n ohjearvoihin verrattuna heikolla tasolla, on se toimialan mediaaniin verrattuna ihan hyvällä tasolla. Vakavaraisuuden tunnusluku suhteellinen velkaantuneisuus kertoo yrityksen vakavaraisuuden olevan hyvällä tasolla. Lyreco Finland Oy:n pääomarakenne on hyvin velkapainotteinen. Koko korollinen vieras pääoma muodostuu kuitenkin konsernin sisäisistä lainoista. Rahoitus on järjestetty konsernin sisäisesti ja sijoitettu oma pääoma ja korollinen vieras pääoma ovatkin kokonaisuudessaan konserniyhtiöiltä. Joten tässä mielessä ulkoista rahoitusriskiä ei ole.

Lyreco Finland Oy:n taloudellinen tila on maksuvalmiuden tunnusluvuilla mitattuna tyydyttävällä tasolla. Current ration ja quick ration arvot olivat Yritystutkimus ry:n ohjearvojen mukaan vuonna 2011 tyydyttävällä tasolla, mutta heikkenivät selvästi vuoteen 2012. Yrityksen likviditeetti current ratiolla ja quick ratiolla mitattuna nousi vuonna 2013 takaisin tyydyttävälle tasolle. Vaikka maksuvalmius tulee konsernilta, tulisi sitä kuitenkin parantaa ja yhtenä keinona voisi olla maksuaikojen lyhentäminen. Yrityksen tuloskehitys on mennyt oikeaan suuntaan ja vaikuttaisi menevän jatkossakin. Kun tulorahoitus paranee, nostaa se rahoitusomaisuutta ja silloin myös quick ration arvo nousee. Tulorahoituksen noustessa yritys ei tarvitsisi lisää vierasta pääomaa, vaan pystyisi lyhentämään sitä. Näin quick ratio paranisi edelleen, samoin paranisi omavaraisuusaste sekä takaisinmaksukyky. (Laitinen 2002, 63).

5.1 Tutkimuksen pätevyys ja luotettavuus

Validiteetilla eli pätevyydellä tarkoitetaan tutkimuksen kykyä mitata sitä, mitä oli tarkoitus selvittää. Validius tarkoittaa systemaattisen virheen puuttumista. Mittaustulokset eivät ole valideja, jos ei mitattavia käsitteitä ja muuttujia ole määritelty. Tutkimuksen pätevyuden tarkastelu jälkikäteen on hankalaa ja se olisikin hyvä tehdä etukäteen huolellisella suunnittelulla ja tarkoin harkitulla tiedon keruulla. (Heikkilä 2010, 29-30.)

Reliabiliteetilla eli luotettavuudella tarkoitetaan saatujen tulosten tarkkuutta. Luotettava tutkimus pitää olla toistettavissa samanlaisin tuloksin. Tällöin tulokset eivät saa olla sattumanvaraisia. Tutkimuksen tekijän on oltava tarkka ja kriittinen, koska virheitä voi sattua esimerkiksi tietoja kerätessä, syötettäessä, käsiteltäessä ja tuloksia tulkittaessa. (Heikkilä 2010, 30.) Jotta tutkimuksen lukijat voivat arvioida tutkimuksen tuloksia, on heille annettava tarpeeksi tietoa siitä, miten tutkimus on tehty (Tuomi & Sarajärvi 2009, 75).

Tutkimuksen tavoitteena oli analysoida kohdeyrityksen taloudellista tilaa. Opinnäytetyön teoriaosuus painottui tilinpäätöstietojen oikaisuihin ja tunnuslukuanalyysiin. Empiirisessä osassa kyseisten menetelmien avulla saavutettiin saadut tulokset. Opinnäytetyöni tulokset ovat mielestäni luotettavuudeltaan hyviä. Tulokset kuvaavat yrityksen taloudellista tilaa käytössä olleiden tietojen pohjalta hyvin. Viralliset tilinpäätökset ovat

yrittäjien tasekirjoista vuosilta 2011-2013. Tasekirjoissa on merkinnät suoritetuista tilin-tarkastuksista, joten tilinpäätösaineistot ovat luotettavia. Opinnäytetyöni tulokset ovat mielestäni myös päteviä. Tunnuslukuanalyysini on kattava. Tunnusluvut valittiin kuvaamaan mahdollisimman hyvin yrityksen kannattavuutta, vakavaraisuutta ja maksu-valmiutta.

Luotettavuutta kuitenkin heikentää tarkastelujakson aikana tapahtuneen yritysfuusion vaikutukset vertailulukuihin. Vuosien 2011 ja 2012 tilinpäätösten vertailuluvut eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia. Luotettavuutta on yritetty parantaa tilinpäätöstietojen oikaisuilla. Tilinpäätöksen oikaiseminen ei ole aina yksinkertaista ja näin ollen siinä voi tapahtua virheitä. Tilinpäätöksen oikaisemisen virhemahdollisuuksia ovat esimerkiksi: poikkeavan tilikauden pituuden virheellinen oikaiseminen, liikevaihdon oikaiseminen virheellisesti, kulujen virheellinen oikaiseminen sekä vaihto-omaisuuden, rahoitusomaisuuden, käyttöomaisuuden, muun vieraan pääoman (esimerkiksi verovelka) ja muiden vastuiden ja sitoumusten virheellinen oikaiseminen. (Laitinen 2002, 43.) Tilinpäätöstietojen oikaisut tein Yritystutkimus ry:n ohjeita tarkasti seuraten, joten en usko niissä olevan virheitä. Oikaisuja ei loppujen lopuksi tarvinnut kovin paljoa tehdä, vaan lähinnä se oli erien uudelleen ryhmittelyä.

Tunnuslukujen laskeminen oli työssäni tärkeässä osassa. Myös tunnuslukujen laskemisessa voi tapahtua virheitä. Yleisimpiä tunnuslukujen laskemiseen liittyviä virhemahdollisuuksia ovat: tunnuslukuun kuuluvan erän poisjättäminen, tunnuslukuun kuulumattoman erän ottaminen mukaan, tunnusluvun erän kuuluminen virheelliseen ajankohtaan ja tunnusluvun laskeminen virheellisellä tavalla. (Laitinen 2002, 43.) Myös tunnuslukujen laskemisessa, kuten tilinpäätöstietojen oikaisuissa, käytin Yritystutkimus ry:n ohjeita. Tarkistin sekä kaavat että syötetyt luvut useita kertoja, joten en usko niissä olevan virheitä.

Opinnäytetyöni tutkimusmenetelmiin sisältyi teemahaastattelu. Haastattelukysymykset tarkastutin menetelmäopettajalta. Tutkimusta varten haastateltiin kohdeyrityksen Lyreco Finland Oy:n talousjohtaja Mikko Lambergia. Hänen laaja tietämys yrityksen taloudellisesta tilasta lisää työni luotettavuutta. Haastattelun nauhoittaminen lisää luotettavuutta, koska se minimoi vastausten kirjausvirheet. Haastattelu tukee myös tunnuslu-

kuanalyysin tuloksia. Esimerkiksi tunnuslukuanalyysin yhtenä johtopäätöksenä oli, että yrityksen suuntaus on parempaan päin. Haastattelu tuki hyvin tätä johtopäätöstä.

Mielestäni vastaavanlainen tutkimus kannattaisi tehdä vasta silloin, kun fuusiosta on kulunut enemmän aikaa. Esimerkiksi viiden vuoden tarkastelujakso vuodesta 2012 eteenpäin antaisi varmasti vastaavanlaisella analyysillä luotettavampaa sekä tarkempaa tietoa yrityksen taloudellisesta tilasta.

5.2 Opinnäytetyöprosessin ja oman oppimisen arviointi

Opinnäytetyön tekeminen kesti reilut puoli vuotta. Tilinpäätösanalyysin toteuttamiseen oli erittäin paljon kirjallisuutta tarjolla. Työn rajaaminen auttoi tarvittavien kirjojen valinnassa. Teoriaosuuden keskittyessä tilinpäätöstietojen oikaisuihin ja tunnusluku-analyysiin, oli Yritystutkimus ry:n analyysiopas Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi ehdottaman tärkeä. Muu kirjallisuus tuki hyvin kyseistä opasta. Teoriaosuuden rakentamisen ja kirjoittamisen jälkeen empiirisen osan toteutus sujui luontevasti. Opinnäytetyön ohjaajaltani sain aina tarvittaessa hyviä ohjeita työn toteuttamiseen. Myös menetelmäpajat sekä opinnäytetyöleirit olivat hyödyllisiä.

Olen ASO-opintojeni aikana tehnyt tilinpäätöksiä kirjanpidon kursseilla sekä tarkastanut tilinpäätöksiä tilintarkastuksen kursseilla, mutta en ole tilinpäätöksistä vastaavan laajuista analyysia aikaisemmin tehnyt. Mielestäni tilinpäätösanalyysin hallitseminen tuo tarpeellista osaamista taloushallinnon työtehtäviin.

Opinnäytetyöhöni kuului myös haastattelu. Jotta haastattelusta saataisiin tarvittava hyöty, on haastattelun teemat ja kysymykset valittava huolellisesti. Tässä onnistuin mielestäni erittäin hyvin. Haastattelusta saamani informaatio oli paljon kattavampaa kuin osasin odottaa.

Haasteellisinta työssäni oli tunnuslukuanalyysissä laskettujen arvojen analysoiminen. Tunnuslukujen laskeminen ohjeiden mukaan ei ollut vaikeaa, mutta luvusta tehtävien johtopäätösten tekeminen oli välillä haastavaa. Vertailu ohjearvoihin ja toimialan medianilukuihin oli selkeää, mutta se mistä tietty arvo johtuu ja se miten kyseistä arvoa voi

parantaa, toivat omat haasteensa. Tilinpäätöstietojen läpikäyminen ja niistä johtopäätösten tekeminen oli kuitenkin erittäin mielenkiintoista.

Lähteet

Balance Consulting 2014a. Myyntikate ja myyntikate-%. Luettavissa:

<http://www.balanceconsulting.fi/tunnusluvut/myyntikate>. Luettu: 24.5.2014.

Balance Consulting 2014b. Tunnusluvut. Luettavissa:

<http://www.balanceconsulting.fi/tunnusluvut>. Luettu: 13.7.2014.

Balance Consulting 2014c. Käyttökate-%. Luettavissa:

<http://www.balanceconsulting.fi/tunnusluvut/kayttokate>. Luettu: 18.7.2014.

Balance Consulting 2014d. Rahoitustulos ja rahoitustulos-%. Luettavissa:

<http://www.balanceconsulting.fi/tunnusluvut/rahoitustulos>. Luettu: 19.7.2014.

Balance Consulting 2014e. Nettovelkaantumisaste-% (Net Gearing). Luettavissa:

<http://www.balanceconsulting.fi/tunnusluvut/nettovelkaantumisaste>. Luettu: 20.7.2014.

Edilex 2014. KILA 1750. Luettavissa: <http://www.edilex.fi/kila/1750>. Luettu:

20.5.2014.

Finlex 2014a. Työ- ja elinkeinoministeriön asetus kehittämismenojen aktivoinnista. Lu-

ettavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2008/20081066>. Luettu: 13.5.2014.

Finlex 2014b. Osakeyhtiölaki. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=Osakeyhti%C3%B6laki#L12>. Luettu: 13.5.2014.

Heikkilä, T. 2010. Tilastollinen tutkimus. 7.-8. painos. Edita. Helsinki.

Kallunki, J-P., Kytönen, E. 2007. Uusi tilinpäätösanalyysi. 6. painos. Talentum. Helsinki.

- Laitinen, E. 2002. Strateginen tilinpäätösanalyysi. Talentum. Helsinki.
- Lamberg, M. 7.10.2014. Talousjohtaja. Lyreco Finland Oy. Haastattelu. Vantaa.
- Leppiniemi, J., Kykkänen, T. 2007. Kirjanpito, Tilinpäätös ja tilinpäätöksen tulkinta. 5. uudistettu painos. WSOYpro. Helsinki.
- Lyreco 2014. Yritysesitys. Saatavissa pyydettäessä.
- Lyreco Finland Oy 2013. Tasekirja. Saatavissa pyydettäessä.
- Lyreco Finland Oy 2012. Tasekirja. Saatavissa pyydettäessä.
- Lyreco Finland Oy 2011. Tasekirja. Saatavissa pyydettäessä.
- Niskanen, J., Niskanen, M. 2003. Tilinpäätösanalyysi. 2. tarkistettu painos. Edita. Helsinki.
- Pohjois-Satakunnan Kehittämiskeskus. YT 20 hinnoittelun perusteet. Luettavissa: http://www.yritystulkki.fi/files/yt20_hinnoittelu_pskk.pdf. Luettu: 13.8.2014.
- Salmi, I., Rekola- Nieminen, L. 2005. Tilinpäätöksen rakentaminen ja tulkinta. 2. painos. Edita. Helsinki.
- Tenhunen, M-L. 2013. Johdon laskentatoimen peruskäsitteet, menetelmät ja tekniikat. Luettavissa: <http://www.tilisanomat.fi/content/johdon-laskentatoimen-perusk%C3%A4sitteet-menetelm%C3%A4t-ja-tekniikat>. Luettu: 18.8.2014.
- Toimialaonline. Luettavissa: <http://www2.toimialaonline.fi/>. Luettu: 30.7.2014.
- Tuomi, J., Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi. 9. uudistettu laitos. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Helsinki.

Yritystutkimus ry 2011. Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. 9. korjattu laitos. Gaudamus. Helsinki

Liitteet

Liite 1. Virallinen tuloslaskelma Lyreco Finland Oy

	1.1.-31.12.2013	1.1.-31.12.2012	1.1.-31.12.2011	1.1.-31.12.2010
Liikevaihto	34332286,35	36372594,02	22077938,86	4083739,29
Liiketoiminnan muut tuotot	795250,78	699328,64	455288,28	140434,02
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-22971906,37	-26341737,91	-15553616,92	-2352259,76
Varastojen lisäys(+)/vähennys(-)	-1456050,22	612699,29	56831,41	-190848,10
Ulkopuoliset palvelut	-2038624,88	-2020040,14	-1199642,81	-211492,12
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-5759659,23	-6100222,71	-3452312,50	-1683266,63
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-1095765,89	-1111490,29	-675440,85	-294977,52
Muut henkilösivukulut	-275825,64	-390065,55	-153664,39	-54900,15
Suunnitelman mukaiset poistot	-791414,67	-1125376,07	-635535,13	-22028,22
Liiketoiminnan muut kulut	-3624420,85	-3929081,69	-2450443,27	-969259,54
Liiketulos	-2886130,62	-3333392,41	-1530597,32	-1554858,73
Rahoitustuotot ja kulut				
Muut korko- ja rahoitustuotot				
Saman konsernin yrityksiltä				1150000,00
Muilta	6992,47	17771,99	14725,01	2282,61
Korkokulut ja muut rahoituskulut				
Saman konsernin yrityksille	-121570,07	-230052,26	-105454,05	-5392,36
Muulle	-3621,35	-3832,91	-3235,68	-1535,81
Tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	-3004329,57	-3549505,59	-1624562,04	-409504,29
Poistoeron muutos -/+	94298,11	85403,38	62404,40	-
Tuloverot	-833,33	-145,13	-	-
Tilikauden tulos	-2910864,79	-3464247,34	-1562157,64	-409504,29

Liite 2. Virallinen tase Lyreco Finland Oy

	1.1.-31.12.2013	1.1.-31.12.2012	1.1.- 31.12.2011	1.1.- 31.12.2010
Vastaavaa				
Pysyvät vastaavat				
Aineettomat hyödykkeet				
Liikearvo	4319082,32	4991379,41	5981134,04	-
Aineettomat oikeudet ja muut pitkävai- kutteiset menot	14112,13	12333,10	31824,11	3301,76
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	4333194,45	5003712,51	6012958,15	3301,76
Aineelliset hyödykkeet				
Koneet ja kalusto	300935,07	286673,57	245918,37	71315,98
Sijoitukset				
Muut osakkeet ja osuudet	8493,49	8493,49	8493,49	-
Pysyvät vastaavat yhteensä	4642623,01	5298879,57	6267370,01	74617,74
Vaihtuvat vastaavat				
Vaihto-omaisuus				
Tarvikkeet	10897,12	17686,33	10524,89	5477,19
Tavarat	3821124,87	5270385,88	4664848,03	523792,55
Vaihto-omaisuus yhteensä	3832021,99	5288072,21	4675372,92	529269,74
Saamiset				
Myyntisaamiset	3505976,77	3728394,31	5034103,27	435706,39
Saamiset saman konserni yrityksiltä	14604,56	2322,00	-	2000,00
Siirtosaamiset	564034,45	411742,38	847244,20	92168,49
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	4084615,78	4142458,69	5881347,47	529874,88
Rahat ja pankkisaamiset	758397,09	323046,43	2792945,39	1021,54
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	8675034,86	9753577,33	13349665,78	1060166,16
Vastaavaa yhteensä	13317657,87	15052456,90	19617035,79	1134783,90
Vastattavaa				
Oma pääoma				
Osakepääoma	16327,00	16327,00	16327,00	16327,00
Ylikurssirahasto	442723,00	442723,00	442723,00	442723,00
Muut rahastot				
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahas- to	14192818,30	10192818,30	10192818,30	4100000,00
Edellisten tilikausien voitto	-9608770,94	-6144523,60	-4397206,87	-3987702,58
Tilikauden voitto	-2910864,79	-3464247,34	-1562157,64	-409504,29
Oma pääoma Yhteensä	2132232,57	1043097,36	4692503,79	161843,13

Tilinpäätössiirtojen kertymä				
Poistoero	5457,60	99755,71	-	-
Pakolliset varaukset				
Muut pakolliset varaukset	-	-	188941,26	-
Vieras pääoma				
Pitkäaikainen				
Lainat saman konsernin yrityksiltä	2400000,00	3600000,00	4800000,00	-
Pitkäaikaiset velat yhteensä	2400000,00	3600000,00	4800000,00	-
Lyhytaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	-	-	22473,60	-
Saadut ennakot	15300,00	23234,02	44995,03	-
Ostovelat	3922290,31	3255091,54	4561677,03	464078,95
Muut velat	713654,44	678278,98	729404,97	76749,34
Velat saman konserni yrityksille	2585080,68	4778377,91	2973890,65	152756,28
Siirtovelat	1543642,27	1574621,38	1603149,46	279356,20
Lyhytaikaiset velat yhteensä	8779967,70	10309603,83	9935590,74	972940,77
Vieras pääoma yhteensä	11179967,70	13909603,83	14924532,00	972940,77
Vastattavaa yhteensä	13317657,87	15052456,90	19617035,79	1134783,90

Liite 3. Oikaistu tuloslaskelma Lyreco Finland Oy

	1.1.-31.12.2013	1.1.-31.12.2012	1.1.-31.12.2011	1.1.-31.12.2010
Liikevaihto	34332286,35	36372594,02	22077938,86	4083739,29
Liiketoiminnan muut tuotot	795250,78	699328,64	455288,28	140434,02
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	35127537,13	37071922,66	22533227,14	4224173,31
Aine- ja tarvikkeikäyttö	-24427956,59	-25729038,62	-15496785,51	-2543107,86
Ulkopuoliset palvelut	-2038624,88	-2020040,14	-1199642,81	-211492,12
Henkilöstökulut	-7131250,76	-7601778,55	-4281417,74	-2033144,30
Laskennallinen palkkorjaus	-	-	-	-
Liiketoiminnan muut kulut	-3624420,85	-3929081,69	-2450443,27	-969259,54
Valmisteveraston lisäys/vähennys	-	-	-	-
Käyttökate	-2094715,95	-2208016,34	-895062,19	-1532830,51
Suunnitelmanmukaiset poistot	-791414,67	-1125376,07	-635535,13	-22028,22
Arvon alentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	-	-	-	-
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset	-	-	-	-
Liiketulos	-2886130,62	-3333392,41	-1530597,32	-1554858,73
Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista	-	-	-	-
Muut korko- ja rahoitustuotot	6992,47	17771,99	14725,01	1152282,61
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-125191,42	-233885,17	-108689,73	-6928,17
Kurssierot	-	-	-	-
Sijoitusten ja rahoitusarvopapereiden arvonalentumiset	-	-	-	-
Välittömät verot	-833,33	-145,13	-	-
Nettotulos	-3005162,90	-3549650,72	-1624562,04	-409504,29
Satunnaiset tuotot	-	-	-	-
Satunnaiset kulut	-	-	-	-
Kokonaistulos	-3005162,90	-3549650,72	-1624562,04	-409504,29
Poistoeron lisäys/vähennys	94298,11	85403,38	62404,40	-
Vapaaehtoisten varausten lisäys/vähennys	-	-	-	-
Laskennallinen palkkorjaus	-	-	-	-
Käyvän arvon muutokset	-	-	-	-
Muut tuloksen oikaisut	-	-	-	-
Tilikauden tulos	-2910864,79	-3464247,34	-1562157,64	-409504,29

Liite 4. Oikaistu tase Lyreco Finland Oy

	1.1.- 31.12.2013	1.1.- 31.12.2012	1.1.- 31.12.2011	1.1.- 31.12.2010
Pysyvät vastaavat				
Kehittämismenot	-	-	-	-
Liikearvo	4319082,32	4991379,41	5981134,04	-
Muut aineettomat hyödykkeet	14112,13	12333,10	31824,11	3301,76
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	4333194,45	5003712,51	6012958,15	3301,76
Maa- ja vesialueet	-	-	-	-
Rakennukset ja rakennelmat	-	-	-	-
Koneet ja kalusto	300935,07	286673,57	245918,37	71315,98
Muut aineelliset hyödykkeet	-	-	-	-
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	300935,07	286673,57	245918,37	71315,98
Sisäiset osakkeet ja osuudet	-	-	-	-
Muut osakkeet ja osuudet	8493,49	8493,49	8493,49	-
Sisäiset saamiset	-	-	-	-
Muut saamiset ja sijoitukset	-	-	-	-
Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset yhteensä	8493,49	8493,49	8493,49	-
Leasingomaisuus	824000,00	676000,00	473000,00	213000,00
Vaihtuvat vastaavat				
Aineet ja tarvikkeet	3832021,99	5288072,21	4675372,92	529269,74
Keskeneräiset tuotteet	-	-	-	-
Valmiit tuotteet	-	-	-	-
Muu vaihto-omaisuus	-	-	-	-
Vaihto-omaisuus yhteensä	3832021,99	5288072,21	4675372,92	529269,74
Myyntisaamiset	3505976,77	3728394,31	5034103,27	435706,39
Sisäiset myyntisaamiset	-	-	-	2000,00
Muut sisäiset saamiset	14604,56	2322,00	-	-
Muut saamiset	564034,45	411742,38	847244,20	92168,49
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	4084615,78	4142458,69	5881347,47	529874,88
Rahat ja rahoitusarvopaperit	758397,09	323046,43	2792945,39	1021,54
Vastaavaa yhteensä	14141657,87	15728456,90	20090035,79	1347783,90
Oma pääoma				
Osake- tai muu peruspääoma	16327,00	16327,00	16327,00	16327,00
Ylikurssi-, vara- ja arvonorotusrahoasto	442723,00	442723,00	442723,00	442723,00
Käyvän arvon rahasto	-	-	-	-
Muut rahastot	14192818,30	10192818,30	10192818,30	4100000,00
Kertyneet voittovarot	-9608770,94	-6144523,60	-4397206,87	-3987702,58
Tilikauden tulos	-2910864,79	-3464247,34	-1562157,64	-409504,29
Pääomalainat	-	-	-	-
Taseen oma pääoma yhteensä	2132232,57	1043097,36	4692503,79	161843,13
Poistoero	4120,49	75315,56	-	-
Vapaaehtoiset varaukset	-	-	-	-
Poistoero ja varaukset yhteensä	4120,49	75315,56	-	-
Oman pääoman oikaisut				
Oikaistu oma pääoma yhteensä	2136353,06	1118412,92	4692503,79	161843,13
Vieras pääoma				
Pääomalainat	-	-	-	-
Lainat rahoituslaitoksilta	-	-	-	-
Eläkelainat	-	-	-	-
Saadut ennakot	-	-	-	-
Sisäiset velat	2400000,00	3600000,00	4800000,00	-
Muut pitkäaikaiset velat	-	-	-	-
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	2400000,00	3600000,00	4800000,00	-
Laskennallinen verovelka	1337,11	24440,15	-	-
Pakolliset varaukset	-	-	188941,26	-

Leasingvastuut	824000,00	676000,00	473000,00	213000,00
Korolliset lyhytaikaiset velat	-	-	22473,60	-
Saadut ennakot	15300,00	23234,02	44995,03	-
Ostovelat	3922290,31	3255091,54	4561677,03	464078,95
Sisäiset ostovelat	202000,00	200000,00	130000,00	-
Muut sisäiset korolliset velat	2383080,68	4578377,91	2843890,65	152756,28
Muut sisäiset korottomat velat	-	-	-	-
Muut korottomat lyhytaikaiset velat	2257296,71	2252900,36	2332554,43	356105,54
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	8779967,70	10309603,83	9935590,74	972940,77
Oikaistu vieras pääoma yhteensä	12005304,81	14610043,98	15397532,00	1185940,77
Vastattavaa yhteensä	14141657,87	15728456,90	20090035,79	1347783,90

Liite 5. Haastattelukysymykset

Taustatietokysymykset haastateltavalta

- kauanko ollut yrityksessä?
- aiempi kokemus/ura liike-elämässä?
- koulutustausta?

Tulon lähteet ja kuluerät

1. Mitkä ovat yrityksen tärkeimmät tulonlähteet ja missä suhteessa?
2. Mitkä ovat vastaavasti yrityksen suurimmat kuluerät? Kuinka suuri on kiinteiden kulujen osuus?

Haasteet ja uhkat

3. Mitkä ovat tällä hetkellä yrityksen suurimmat haasteet ja uhkat taloudellisesti?

Tilinpäätösanalyysin pohdintaa

4. Yrityksen toiminta on liikevaihdon kasvun osalta supistunut. Toisin sanoen liikevaihto on pienentynyt sekä taseen loppusumma on heikentynyt. Mikä tähän on selitys?
5. Yrityksen tuloskehitys oli vuonna 2013 reilusti positiivinen, vaikka liikevaihto laski. Onko tämä suuntaus jatkunut myös tilikaudella 2014?
6. Miten 30.6.2011 tapahtunut yritysfuusio on vaikuttanut yrityksen taloudelliseen tilaan?
7. Yrityksen myyntikateprosentti on ollut tarkastelujakson aikana positiivinen, mutta käyttökateprosentti puolestaan negatiivinen. Mistä tämä johtuu?
8. Miten analysoisitte yrityksen rahoitus/pääomarakennetta?
9. Omavaraisuusasteessa on tapahtunut muutoksia. Omavaraisuus laski reilusti tilikaudesta 2011 tilikauteen 2012, mutta parani taas tilikaudella 2013. Mistä tämä johtuu?
10. Yrityksen pääomarakenne on hyvin velkapainotteinen. Mitä keinoja yrityksellä on pääomarakenteen tervehdyttämiseen?
11. Minkälaisia keinoja yrityksellä on maksuvalmiuden parantamiseen?
12. Koko tarkastelujakson 2011-2013 on ollut toimialalla yleistä taantumaa. Miten kyseinen taantuma on vaikuttanut yrityksen taloudelliseen tilaan?

13. Tarkastelujaksolla on yrityksessä tapahtunut paljon myös positiivisia muutoksia, toimintoja on tehostettu ja prosesseja on virtaviivaistettu. Milloin arvioitte näistä saatavan hyödyn realisoituvan positiivisen tuloksen muodossa?

Yrityksen tulevaisuus

14. Mitkä olisivat mielestäsi keinoja, joilla yrityksen taloudellista tilaa voisi vahvistaa?
15. Miten näette yrityksen lähitulevaisuuden taloudellisesti?